

la, október 21.
vőszene. — 28 15:
ka este, majd tánc-
fón. 22: Rádiózene-
kozató zene. 20.50-
est. 22.15: Hegedű

XIV. ÉVF. • 237. SZAM
Cluj — Kolozsvár, 1931.
október 22 Csütörtök
5692 ÉV Chesvan 11

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Az Uj Kelet az egyetemes
és bántási z
náj
Cikkeink után
forrás megjelöl
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megőrzésükre nem vállalkozunk

DI Kamasetter Robert
Budapest
2 II e B
72.101.934

KELET
ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénzmennyiség)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Blank Arisztid lemondott a Marmarosch Bank vezérigazgatói állásáról

Fuzió készül a Banca Marmarosch és a Banca Romaneasca között

(Tudósítás a harmadik oldalon).

Vissza az egész

A nemzetiparasztpárti kormány győzedelmén és gyámoltalanul megpróbálta legalább a halvány konturját megvalósítani a decentralizációnak.

Az egész kísérlet nem nagyon sikerült. Mégis a próbálgatás egymagában is valami fejlődést jelentett.

A Jorga-kormány most visszacsinalja ezt a kicsit is. Előbb megfojtották a tartományi önkormányzat morzsáját is, most pedig az autonóm pénztárakra került a sor.

A Casa Muncii, a Casa Pădurilor és Casa Drumarilor a miniszterelnök parancsára visszamaszíroznak az illetékes minisztériumokba. Elvesztik önálló hatáskörüket és minden hatalmuk visszazsúll a kérvények és akták mögött meghúzódó emberi sorsok nagy temetőjére, a minisztériumokra.

Minden lépés, amely a tökéletes centralizáció felé visz, visszaidézi a mult idők edes emlékeit.

Annyi rengeteg papír között, amennyi összegyűl a centralizált minisztériumokba, hogyan mozogjon önmagától az akta?

Meg kell majd kenni az aktákat, hogy minden akadályon keresztül eljuthassanak asztalról-asztalra.

Meg kell kenni őket. Nem olajjal. Bakissal.

Bandita-szolidaritás

Al Caponet, az amerikai banditák koronázatlan fejedelmét perbe fogták — adóeltilkolásért. Alighanem súlyos pénzbüntetés vár a kiváló vezérre. Ennek ellenére Al Capona fejének nem kell fájniya amiatt, hogy a bűnszék honnan fogja előteremteni. Alattvalói máris összeraboltak újabb hetven ezer dollárt, hogy a tekintélyes összeget a nagy vezér rendelkezésére bocsássák.

Ez azután szolidaritás! Nem kellett hozzá hónapokig tartó szócséplés, nagyképi konferenciázás, hogy a bajban levő alvilág miként védelmezze meg „magaszat” érdekeit, melyeket e pillanatban Al Capone testesít meg. Nem csináltak belőle se politikai, se nemzeti, se presztizsikérdést. Cselekedtek, azaz raboltak. A pénznek nincs szaga — ez az ősi bölcsesség lebegett a banditák tekintete előtt.

Különösen nincs szaga Amerikában, ahol nem egy közelelti előkelőség köszönheti boldogulását hasonló szolidaritásnak. A legérdekesebb azonban az, hogy ez a bandita-szolidaritás milyen természetes módon részesül akceptálásban az amerikai közvélemény előtt. Ha a bandita fizet, akkor rögtön kifogástalan zsentleménnek számít. Hiába, Amerikára különösképpen áll a híres szólásmondás, hogy az ur — az alvilágban is ur.

Szovjetmoratórium

Az európai gazdasági válság kakofóniájába most újabb éles hang vegyül. Szovjet-Oroszország bejelentette, hogy egyelőre nem tudja teljesíteni fizetési kötelezettségeit, mert devizaszükségleteit képtelen beszerezni. Az orosz szovjet emberkötő moratóriuma újabb súlyos zavarokat fog felidézni az amugyis zavaros európai pénzügyi életben. Elsősorban ismét Németországban, ahol a szovjet legnagyobb megrendelői tette s mely ország kapitalistáival valóságos baráti viszonyt tart fenn az öt éves terv sikere érdekében.

A német nehézipar az utóbbi években csaknem kizárólag az orosz szovjet megrendelőire bázisozta üzemet s ha a német munkanélküliség láztablájára nem

56 ezer manifesztumot akartak a kommunisták a november 7-iki vörösnapi alkalmából az országban szétszórní

A Miscarea újabb leleplezései a Beszarábiában felfedezett nagyszabású kommunista szervezetről

Bucuresti-Bukarest, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Miscarea, George Bratianu lapja, újabb feltűnésteltető cikket közöl a sziguranca által Kisenevben leleplezett kommunista összeesküvésről. Mint ismeretes, vasárnap a kisenevi sziguranca egy főleg diákokból és diáklányokból álló szervezetet leleplezett le, amely lázító tartalmu röpiratok készítésén és terjesztésén dolgozott. A leleplezéssel kapcsolatosan negyvenhat letartóztatást fogantatosított vasárnap a kisenevi sziguranca. A letartóztatottak száma napról-napra nő. Tegnap 14 diákleányt vett őrizetbe a kisenevi sziguranca. Az a vád ellenük, hogy ugyancsak tagjai voltak a vasárnap leleplezett szervezetnek, amely november 7-re újabb vörös napot készített elő Romániában.

Az eddigi nyomozás adatai szerint az összeesküvés Bukarestből irányították. A szervezet élén olyan emberek állnak, akik eddig nem vettek részt a romániai kommunista mozgalomban. A leleplezéssel kapcsolatosan Erdélyben és Beszarábiában

feltűnésteltető letartóztatásokat fogantatosított a sziguranca. A Miscarea úgy tudja, hogy Kolozsváron letartóztatott három volt rendőrtisztviselőt, akikről bebizonyosodott, hogy a szovjet szolgálatban állottak. Ugyancsak ennek a szervezetnek a működésével hozták kapcsolatba a Visó-völgyén elfogott három külföldi terrorista romániai utját is. A három terrorista Bukarestbe szállították, ahol kihallgatásuk folyik. Hír szerint bevallották, hogy a szovjet megbízásból jöttek Romániába. Vallomásukból az is kiderült, hogy az ország több pontján nagyobb ekrazitmenyiségek vannak felhalmozva, amelyeket merényletek elkövetésére akartak felhasználni.

A kisenevi letartóztatottaknál fogantatosított házkutatás eredményeképpen megállapította a sziguranca, hogy az elmúlt tíz nap során 56 ezer manifesztumot nyomtattak szapirográfon. Ebből 28 ezer orosz, 15 ezer magyar és 13 ezer román nyelven volt megfogalmazva.

A japán megszállók Mukdenben és környékén átadták a kínaiaknak a köz-igazgatás vezetését

London, október 21. Azzal a Tokióból származó hírrel szemben, hogy Kína kormánya felkérte volna Angliát és Franciaországot angol, illetve francia csapatok Mandzsuriába küldésére, az angol külügyminisztérium megállapítja, hogy Kínától az angol kormányhoz illyirányú felkérés nem érkezett.

A Daily Telegraph egyidejű táviratai szerint Mukdenben és környékén a japán megszállók átadták kínaiaknak a köz-igazgatás vezetését s csak megfigyelőként tartanak japánokat a községtanácsokban.

szökött fel még negyven fokra, úgy ez kizárólag a szovjet nehézipari megrendeléseinek köszönhető. Az amugyis súlyos pénzügyi válsággal küzdő német gazdasági élet el tudja viselni az utóbbi időkben, hogy a német nehézipari körök intervenciójára a német birodalmi bank hosszlejárata kölcsönöket bocsátott a szovjet rendelkezésére. Ennek a befolyásolásnak élén pont Hugenberg állott; az a Hugenberg, aki odahaza a legbrutálisabb antiszociális felfogást képviseli. A szovjetmoratórium most ezt a Hugenberg-szovjet szentszövetséget veszélyezteti, mert elképzelhetetlen, hogy a német gazdasági élet el tudja viselni az orosz fizetések hosszabb felfüggesztését. De veszélyezteti a Franciaországgal és Angliával kötött üzleti megállapodások érvényét is, mely országokban a szovjet szintén előnyös feltételek mellett kötött szállítási szerződéseket.

A szovjetmoratórium egyébként nemcsak Németország, Anglia és Franciaország gazdasági életét veszélyezteti, hanem a szovjet belső életét is. Veszélyezteti az

Mukdenben az üzleti élet kezd újra megindulni. A bankok nagyrésze újra megnyitotta pénztárait. A Times távirata azt közli, hogy a kantoni forradalmi kormány delegátusai Sanghaiba érkeztek s megkezdték a tanácskozásokat a nankingi kormány megbízottaival a mandzsuri események miatt szükségessé vált kínai együttműködés érdekében.

Genf, október 21. A kínai-japán konfliktus ügyében még folynak a bizalmas tárgyalások. Nyilvános tanácsulást még nem tűztek ki.

öt éves gazdasági terv eddigi sikerének és lendületének maradványát is, mert hiszen ha a moratórium tényleg valósággá válik, akkor Szovjet-Oroszország egyidőre kénytelen lesz lemondani az újabb megrendelésekről. Ez pedig azt jelenti, hogy ipari építkezéseinek és beruházásainak ütemét mérsékelni lesz kénytelen, az öt éves terv realizálása késést fog szenvedni.

Am Szovjet-Oroszország ennek ellenére is tud boldogulni átmenetileg, mert termelőeszköz-gyártásának apparátusa részben tető alatt áll. Annál súlyosabb megpróbáltatás vár a német nehéziparra, mely — ha csak átmenetileg is — elesik az orosz rendelésektől: ismét üzemredukcióra kényszerül, ismét munkanélküliek tömegeit duzzasztja meg, ami viszont a politikai felfordulás esélyeit növesztí meg. Az európai válság láztabláját így szökkeníti fel most már a szovjet is, így válik újabb erjesztőjévé annak a veszedelemes erjedésnek, mely már amugyis elviselhetetlennek tűnik fel minden gon-
dolkozó ember szemében.

VILÁG 1 ÜKRE

Hugenberg

Alanti cikknek különös aktualitást kölcsönöz az a körülmény, hogy Hugenberg, a feudális német nagyipar kiméltellenül antiszemita szellemű reprezentánsa most Hitlerrel együtt követeli a maga számára a hatalmat

Hugenberg. A név fogalom Németországban. Hugenberg a szervezés. A német géniusz rendje és alaposága. Szinte azt lehetne mondani, a polgár, ha Hugenbergről szólva generalizálni lehetne. Mert ez a céltudatos és makacs ember egyéniség, a mai német életnek talán legerősebben megrajzolt figurája.

Az életutja sima és egyenes, mintha léniával mérték volna ki előre. Békés és nyugodalmas középszerűségeből indult el, szép rendesen lerakta a vizsgáit és szép rendesen dolgozott. Előre dolgozta magát. A századforduló nagyszerű ipari-indusztriális lehetőségei Hugenberg lehetőségei voltak.

A nagyipar. Az volt Hugenberg életének terrena és ideálja. Főpapja lett a német nagyiparnak és szinte szakraális szeretettel dolgozott ezért a nagyiparért. A német ipari tőke megszervezése, a nehéz ipar hatalmának megalapozása Hugenberg érdeme. Ez a hatalom megvolt, nélküle is megvolt Hugenberg azonban megszervezte. Esztendőig kissé ködös tudomásuk volt csupán az embereknek erről a munkáról. A háboruban azután kiderült, hogy mit is csinált tulajdonképpen Hugenberg. Az esseni ruhrvidék, westfáliai és rajnamenti ipari erők egymásbapakapcsolódottsága, amely lehetetlen erőfeszítésekre tette képessé a német háborus termelést. — Hugenberg műve volt.

A háboru után azután új terrena-
ra csapott át. Reklámchefje lett a német jobboldalnak. Megszervezte a jobb oldali sajtót. Nem volt épen könnyű munka a rengeteg német vidéki újságot egy szervezetbe hozni. Nehéz munka és drága mulatság volt. Hugenberg azonban értett ahhoz, hogy a nagyiparnak elmagyarázza, hogy mit jelent válságos időkben néhány száz újság megszervezése. A nehéz ipar óriási összegeket investált újságokba és már Rathenaunak keserves küzdelmei voltak a Hugenberg-sajtóval. Azóta ez a sajtó megerősödött és a tömegek egy részét befolyásolni tudja.

Hugenberg tovább épített. A sajtó az első lépés volt, a politikai életbe való aktív bekapcsolódás volt a második. Hugenberg politikája egyvonalu. Van ebben a politikában valami merev és hajthatatlan következetesség. Politikája a tőke politikája. Németországnak, a német nemzetnek az a jó, ami jó a nehéz iparba fektetett tőkének. Ez igen egyszerű formulázás de az a makacsság, amellyel Hugenberg Rathenau után Stresemann, Stresemann után Brüninget ostromolja ennek a végletekig leegyszerűsített

politikai hitvallásnak a következménye.

Ha a tőkének van fanatizmusa, akkor Hugenberg ennek a fanatizmusnak az apostola. Ez a hideg és számitó adminisztrátor, a számoknak és a tabelláknak ez a hadvezére, akinél a jobboldali beállítottság szinte vallási meggyőződés és természetadta szükségesség, a szovjetért is tudott dolgozni, mert a szovjettel a német nehézipar jó üzleteket tudott kötni. A Landsknecht természet győzött e ponton. Hugenberg modern Landsknechtvezér, huszadik századbeli Frundsberg. Jobbra megy, mert baloldalon a német munkás áll. De baloldalon, mennyire a baloldalon, áll a szovjet is. Vele megy mert ez megrendelésekhez, munkához, haszonhoz juttatja urát, bálványát, a német nehézipart.

A német jobboldal titkos szervezetei bünszövetkezetek voltak. Tagjai olyan emberek, akiket a német nyelv sötét gentlemaneknek „dunkle Ehrenmänner“ nevez. Gyilkoltak. Luxemburg Róza meggyilkolása gaztett volt, de effektusban történt, szinte harcokban. Menthető. De a többi gyilkosság, a sok szervezett és gonosz gyilkosság, antiszemita merénylet, már csak gaztett. Hugenberget ez nem zavarta. A gyilkost pénzélni bünrészeség, a „hazafias“ szövetséget segíteni politikai cselekedet.

A jobboldal hadvezérének talán még ennél furesőbb kapcsolatai is vannak. Hiszen a német jobboldal privilegiálta a hazafiságot. Közben Hugenberg tárgyal a francia nehéz iparral, amelynek érdekeit összekarja egyzetni a német nehézipar érdekeivel. Következetes ember, céltudatos ember és nem kiesinyes. Az éhenhalt gyerekek, akikről lapjai irnak, nem zavarják kalkulációiban és terveit nem térítik el az előre kiszámított irányból a megszálló szines csapatokra való emlékeztések. Ezek a dolgok a tömegeknek valók, amelyekre szüksége van a német nehéz iparnak, ha már ez a szerencsétlen köztársasági alkotmány a tömegeknek hatalmat adott.

Most szövetkezett Hitlerrel. Ezzel eljutott a csúsig. Tovább már nincs. Hitler a fantázia, Hugenberg a realitás. Hitler a frázis, Hugenberg az értelem. Anyi mindent organizált, most a zürzavart szervezi. És miután csak jól tud szervezni, megszervezi a szervezhetetlent, organizálja a semmit és a frázisból tényt farag ki.

Kemény munka, a germán Sisiphus minden eddigi munkájánál nehezebb. De mögötte van a pénz, a nehéz ipar pénze. Németországban nincs pénz. Éppen a Hugenberg sajtó bizonyítja a legerősebben, hogy nincs. Azért a hétmillió munkanélküli. De van pénz szervezkedésre, felvonulásokra, agitációra. Hugenberg kiszámította, hogy ez jó tőkebefektetés. És valószínű, hogy igaza van. A német nehéz iparnak jó lesz ez a tőkebefektetés és kamatok fog még hozni Hitler. Hogy ki fizeti majd a kamatokot? Ez más kérdés. Ehhez a tömegeknek semmi közük. A tömegek a tudatlan és ostoba tömegek arra valók, hogy fizessenek és hogy uralkodjanak fölöttük. Ez principium. A Landsknecht principiuma, akinek ura a nehéz ipar, ez a hadvezér elgondolása, a Landsknecht-vezér politikai hitvallása.

Ezért kell Hugenbergnek Hitler, hogy az antiszemitizmuson keresztül vezessék le a munkanélküli tömegek elégedetlenségét és a németországi zsidóság martalékul dobásával mentessék át a holnapra a fajtisza feudális német nehézipart.

Cellophánt, aqalint

olcsón szállít Lepage Cluj.

Még mindig konok tagadásba burkolóznak a kolozsvári rendőrség által letartóztatott bankrablók

Szmlinszky: „Hamarabb leharapom a fejemet, semhogy egy szót is mondjak.“ Teljes titokzatossággal kezelik a rendőrségen a két letartóztatott nyomozását

Cluj-Kolozsvár, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A rendőrségen sugdolózás, titokzatosságra burkoló arcok fogadják az embert. A legöregebb riporterek sem emlékeznek vissza olyan körülményekre, amelyekkel most a kolozsvári rendőrség nyomozó osztálya a napokban letartóztatott két bankrabló kihallgatását kezeli. Feltétlenül nagyhorderejű kérdésnek kell megvitatnia Szmlinszki és Rosenfeld kasszafurók letartóztatása mögött és ez az a pont, ahol a rendőrség minden embere mereven elzárkózik minden információtól. Draghiciu Aurél igazgató szobájában két bukaresti rendőrszektör: Stratulescu és Florescu ütötte fel tanácsát, akik elé kora reggel odavezetik Szmlinszkit és Rosenfeldet és a kihallgatás a késő délutáni órákig tart. Hatiegan Simon rendőrkvesztor adminisztratív teendőinek elvégzése után azonnal a kihallgatás színhelyére megy és ő is asszisztál a két nagystilű betörő vallatásánál.

Romániában ilyen szenzációs letartóztatások még nem történtek

Az ügy titokzatosságát növeli, hogy szerdán reggel a város utcáin megjelentek a rendőrség plakátjai, amelyek a két letartóztatottnak arcképeit reprodukálják. A plakátokon a rendőrség felhívja a lakosságot arra, hogy ha valamilyen adatot tudna a két emberről, úgy azonnal jelentkezzen a rendőrség nyomozó osztályánál, hogy segítségére legyen a nyomozásnak. A rendőrség felszólítása azoknak szól, akik látják, vagy személyesen ismerik, esetleg szállást adtak a két betörőnek.

Romániában még ilyen nagyszabású letartóztatások nem történtek, — hangoztatják a rendőrségen — szenzációs dolgok fognak ennek a két embernek vallomásából kiderülni.

Egyelőre azonban csak a remény élteti magukat a nyomozást vezető közegeket is, mert a letartóztatottak még nem vallanak. Letartóztatásuk a posta épülete előtt történt hétfőn, amikor a postát egy magas, barnaarcu, feketehajú fiatal ember társaságában egy izlésesen öltözött, ezüstpálcás, aranyláncos öregúr hagyta el. Az öreg úr különösen választékos eleganciájával és gondozott külsejével mindenkinek feltűnt és éppen ezért keltett szenzációt, amikor két-két rendőrtisztviselő állta el utukat. Karonfogták őket és a következő pillanatban a rendőrségi autó a kvesztura épületébe szállította a társaságot.

Ötven-ötven ezer lej jutalom van kifizetve a két betörő fejére

A titkolózásba burkolózó nyomozás adatait csak nehezen lehet rekonstruálni. Anyi tény, hogy a bukaresti „Brigade No bile“ azzal a biztos információval jött Kolozsvárra, hogy Szmlinszki és Rosenfeld Kolozsváron tartózkodnak. A két tettes fejére 50—50 ezer lej díjat tűztek ki és ez a tekintélyes összeg kergette egy egész országon keresztül a bankrablók nyomába Stratulescut és Florescut, a bukaresti rendőrközpont két legképzettebb bünyűgyi detektívjét.

A betörők rejtélyes kolozsvári útja

Hogyan jutottak el ezek a bankrablók Kolozsvárra? A nyomukat az ország rendőrsége már hónapok óta hiába üttötte botl. A legutóbbi Szászrégenben történt bankrablás alkalmával érkezett jelentés a kolozsvári rendőrséghez arról, hogy a bankrablók nagy sárga autón, egy nő társaságában Kolozsvár felé indultak el. A kolozsvári rendőrség azóta hiába nyomozott a szökevények után. A marosvásárhelyi rendőrség által közölt személyleírás nem illett egyetlen olyan emberre sem, aki a szászrégeni bankbetörések tettesével gyanúsítható lett volna. Valahol tehát bujdosniok kellett Kolozsváron, ami viszont azért tételezhető fel nehezen, mert különösen Szmlinszki megjelenése nemcsak a hatóságok figyelmét, hanem a járókelők érdeklődését is magára hívta volna.

Senki nem ismeri a betörőket

Letartóztatásuk után a két betörőt megbíly lincselve vitték végig az összes kolozsvári

szállodákon. Itt azonban senki sem ismerte őket. Szerdán délelőtt a kolozsvári postahivatal néhány tisztviselőjét beidézték a rendőrségre, ahol szembesítették őket a letartóztatottakkal. Ezek a szembesítések is eredménytelenek maradtak, mert a postatisztviselők közül senki sem ismerte fel őket és nem tudott választ adni arra, hogy a két ember megfordult-e, vagy sem az utóbbi hetekben a kolozsvári postán.

„Hamarabb leharapom a fejemet...“

Nehéz tehát a rendőrség munkája, amikor az utóbbi években elkövetett mintegy hatvan nagystilű betörést és kasszafurást a két letartóztatott akarja rábizonyítani. A hatvan év felé közeledő Szmlinszki és az öt letartóztatott bukaresti inspektor között az első negyedórában a következő pár beszéd zajlott le:

— Most mindent be kell valland — mondotta a detektív.

— Ezt nehezen hiszem, felelte Szmlinszki — mert hamarabb leharapom a fejemet, minthogy egy szót is mondjak.

Magyar Színház

Csütörtökön, pénteken és szombaton randes helyárrakkal

Tábori Emil vezetése mellett a budapesti KIS KOMÉDIA teljes társulatának vendégjátéka

I. műsor:

Vidos Jenő, konferál
Bánhidi Ilona, dalok
Táncos Tar Veronika
játék 1 felvonásban
Sebő Miklós, legujabb slágerek
Kovács Anni, Pesti színésznő
arcképcsarnoka
A. B. C.
Komédia 1 felvonásban
Vidos Jenő, Kuplék, parodiák
Sebő Miklós, új slágerek
Az új asszisztens,
bohózat 1 felvonásban.

II. műsor:

Vidos Jenő, konferál
Kovács Anni, Kópiák
László Endre, Tangók
Madame Dreyfuss,
Tréfa 1 felvonásban
Bánhidi Ilona, műdalok
Sebő Miklós, új slágerek
Humorverseny
Kíé a gyerek,
Bohózat 1 felvonásban
Vidos Jenő, cigánytréfák
Tábori Lili, Miért jöttél vissza?
„Nézd meg az anyját“
Bohózat 1 felvonásban
Sebő Miklós, új slágerek

Vagy konvertálás, vagy pedig kényszer-egyezség a mezőgazdasági tartozásokra

Argetoianu konverziós tervezetének érdekes részletei

Bucuresti-Bukarest, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Politikai körökben a hivatalos cáfolatok ellenére is tartja magát a hír, hogy a pénzügyminisztérium és a földművelésügyi minisztérium behatóan foglalkoznak a mezőgazdasági tartozások konvertálásának tervezetével. Nincs ki-zárva, hogy a tervezet még a következő szesszióban a parlament elé kerül. A tervezet alapelvei ismeretesek, a két minisztérium most a konvertálás keresztüvitelének részletein dolgozik.

Bukarestben tegnap értekezletet tartottak a mezőgazdasági szindikátusok elnökei. Az értekezleten résztvett Corneteanu professzor, képviselő, a Mezőgazdasági Bank szakértője is. Corneteanu kijelentette, hogy Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszterrel felhatalmazást kapott a konverziós tervezet alapelveinek ismertetésére. Corneteanu előadta, hogy a tervezet a mezőgazdasági adókat három kategóriába osztja:

1. Öt hektárig terjedő,
2. 5—25 hektárig terjedő és
3. 25 hektárnál nagyobb földbirtokkal rendelkező adósk.

A tartozások szanálása a következőképpen fog történni: Az 5 hektárig terjedő földbirtokokat teljesen szanálják. Hasonlóképpen szanálják az 5—25 hektárig terjedő birtokokat, amennyiben a tartozások összege nem haladja meg az ötezer lejt birtokonként. Az ezen kategóriába tartozó mezőgazdák adósságait teljes egészükben konvertálják, kényszerítve a hitelezőket, hogy követelésük 35 százalékkal csökkentik a 25 hektárnál nagyobb földbirtokkal

VIOYÁZZON!
KOPASZ LESZ,
HA HAJÁT NEM
EGGER PETROL
HAJSSZESSEL MOSSA, MERT
HAJHULLÁS és HAJKORPA el-
len ez a legbiztosabb szer.
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS
DROGÉRIÁBAN KAPHATÓ.

Az emlékezetes arany töltőtoll-
betörés

Szmlinszki be is tartotta a szavát és a vallatás minden lehető eszközt kihasználó rendőri közegek semmit sem tudtak eddig kivenni belőle. Pedig nem kisebb büntet-tekről van szó, mint például a kétmillió bukaresti szörmerablás, az egymillió arany töltőtoll-betörés, különböző állami és papi hivataloknak, valamint bankoknak kasszafurásai (köztük minden valószínűség szerint a négy évvel ezelőtt a kolozsvári Kishitelbanknál történt betörés is), amelyeknek tettesei a legördögösebb módon, mindig kiszabadultak a hatóságok kezei közül.

A kihallgatások egyelőre még folynak és minden jel arra mutat, hogy a két gyanúsítottat nem viszik át mindaddig az ügyészségre, míg a rendőrség pozitív adatokat nem szerez bűnösségük bizonyítására.

Sorsdöntő

Len
ros
Ste
zér

Nincs o

Bucuresti-Buk
Kelet tudósítójá
életének vezetői
komoly és sorsd
A Banca Natio
már vasárnap ó
van. Hétfőn Ar
és Manolescu
tanácskozásokb
szakértőt, a Ba
A három pénz
zott el! Szinájá
anyagát ismert
legfelsőbb fóru
foganatosítandó

A sorsd

Argetoianu é
visszatértek a
ismét Szinajáb
újabb tanácsko
uralkodó együtt
Ezzel párhuzar
igazgatósági ta
zett. A tárgyal
nagyobb diszk
a sajtóba csak
el a megbeszél
A pénzügyi és
reiben azonban
audienciák és
sei mögött Rom
rendkívül font
ménye huzódil
okok ugyanis
élet vezetőit, k
kel biztosítsák
mát s hogy me
gyi életet eg
től.

Fuzió a n

A legsürgős
reorganizálása
latosan felme
hozniak létre
intézet: a Ba
Românească,
a Banca Chri
egyrészt alka
megnyugtassa
zeteknél szem
feleket, másr
ráción hozzon
fuzió útján
visszaállítva
ügyfeleknek é
dült bizalmá
alatt. A fuz
intézet a per
szerint olyan
delkezhetik,
mára, hogy t
nemzetgazda

A fuzió ir
az első tárg
miniszter, a
sága és az e
között. A fu
azonban érti
gördültek, a
szott ugyan
mindenesetr
időt szükség
ianu felvete
pillanatnyi
Marmorosch
gítte ki, mir
tette a Dre
bank tartoz
ismételt tan
tett szükség
mazó értesít
tionala igé
megoldással
teni. A Bar
Manolescu
zető fórumo
legteljesebb
a pénzüccio

Műfestés, vegytisztításban, úgy kivitel mint olcsóságban **CZINK** cég vezet!!!

Sorsdöntő változások Románia pénzügyi életében

Lemondott Blank Aristid, a Marmarosch Bank vezérigazgatója: helyét Stefanescu, a Banca Romaneasca vezérigazgatója foglalta el

A kormány hivatalos kommunikében jelenti be, hogy teljes erejével hozzá fog járulni a Marmarosch Bank talpraállításához. Fuzió készül a Marmarosch Bank és a Banca Romaneasca között. A Banca Nationala 300 millió lejes gyorssegélyt bocsátott a Marmarosch Bank rendelkezésére

Nincs ok a pénzpiac nyugtalanságára

Bucuresti-Bukarest, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az ország pénzügyi életének vezetői között már napok óta igen komoly és sorsdöntő tárgyalások folynak. A Banca Nationala igazgatósági tanácsa már vasárnap óta állandó permanenciában van. Hétfőn Argetoianu pénzügyminiszter és Manoiilescu bankkormányzó együtt utaztak a tanácskozáshoz. A Banca Nationala ellenőreit is. A három pénzügyi kapacitás együtt utazott el Szinajába, hogy a tárgyalások anyagát ismertessék az uralkodóval és a legfelsőbb fórum hozzájárulását kérjék a foganatosítandó intézkedésekhez.

A sorsdöntő színajai tanácskozások

Argetoianu és Manoiilescu hétfőn este visszatértek a fővárosba, kedden azonban ismét Szinajába utaztak, ahol Auboinnal újabb tanácskozásokat folytattak, majd az uralkodó együttes audiencián fogadta őket. Ezzel párhuzamosan a Banca Nationala igazgatósági tanácsa szakadatlanul ülésezett. A tárgyalások és tanácskozások a leg nagyobb diszkréció mellett folytak és így a sajtóba csak halvány utalások jutottak el a megbeszélések tárgyjáról és céljairól. A pénzügyi és politikai élet beavatott köreiben azonban tudták, hogy a színajai audienciák és a Banca Nationala ülésezése mögött Románia pénzügyi életének egy rendkívül fontos és messze kiható eseménye húzódik meg. Komoly és sürgős okok ugyanis arra késztették a pénzügyi élet vezetőit, hogy hatékony intézkedésekkel biztosítsák a romániai pénzpiac nyugalmát s hogy megóvják a gazdasági és pénzügyi életet egy esetleges megrázkódtatástól.

Fuzió a négy nagy pénzintézet között

A legsürgősebb teendőnek a bankpiac reorganizálása mutatkozott. Ezzel kapcsolatban felmerült az a terv, hogy fuziót hoznak létre a négy nagy romániai pénzintézet: a Banca Marmarosch, a Banca Romaneasca, a Banca de Credit Român és a Banca Chrissoveloni között. Ez a fuzió egyrészt alkalmas lett volna arra, hogy megnyugtassa az egyes nagyobb pénzintézetekkel szemben bizalmatlanná lett ügyfeleket, másrészt pedig olyan tökékoncentrációt hozzon létre, amely biztosíthatja a fuzió utján létrejött intézet mobilitását, visszaállítva ezzel a betéteseknek s az ügyfeleknek a bankokkal szemben megrendült bizalmát a világesemények hatása alatt. A fuzió utján létrehozott mamuthintézet a pénzügyi kormányzat felfogása szerint olyan korlátlan eszközök fölött rendelkezhetik, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy teljes mértékben kielégítsék a nemzetgazdaság hitelszükségletét.

A fuzió irányában indultak meg tehát az első tárgyalások Argetoianu pénzügyminiszter, a Banca Nationala igazgatója és az említett pénzintézetek vezetői között. A fuzió megvalósításának útjába azonban érhetően különböző nehézségek gördültek, amelyeknek elhárítása nem látszott ugyan lehetetlennek, de áthidalásuk mindenesetre hosszas tárgyalásokat és időt szükségeltetett volna. Ezért Argetoianu felvetette azt a gondolatot, hogy a pillanatnyi nehézségekkel küzdő Banca Marmarosch a kormány olyképpen segítsen ki, mint ahogyan azt a német állam tette a Dresdner Bankkal, átvállalta a bank tartozásait. Ez az újabb megoldás ismételt tanácskozásokat és audienciákat tett szükségessé. Beavatott helyről származó értesüléseink szerint a Banca Nationala igazgatósága kifogást emelt a megoldással szemben és így el kellett ejteni. A Banca Nationala kormányzója, Manoiilescu mindenesetre leszögezte a vezető fórumok előtt, hogy a Jegybank a legteljesebb mértékben támogatni kívánja a pénzpiacot.

Ma délelőtt azután döntő fázisukhoz érkeztek el a pénzügyi események és az ezzel kapcsolatos tárgyalások. A Banca Nationala igazgatósági tanácsa Manoiilescu elnökletével újabb ülést tartott, amelyen résztvett Auboin külföldi szakértő is. Délben Manoiilescu és Auboin Szinajába utaztak, hogy audiencián jelenjenek meg az uralkodó előtt. Délután két órakor a kormány hivatalos kommuniké tett közzé. A kommuniké szerint a kormány hozzájárult a már augusztusban kidolgozott és a román pénzpiac szanalása érdekében elengedhetetlenül szükséges terv megvalósításához. E terv értelmében a Banca Nationala igazgatósága elhatározta, hogy a Banca Marmarosch minden rendelkezésére álló eszközzel talpraállítja. Eppen ezért a jegybank a Banca Marmarosch 2 milliárd lejes hitelkeretét teljes összegig folyósítani fogja, hogy a bank fizetéseit akadálytalanul lebonyolíthassa.

Blank Aristid lemondott vezérigazgatói méltóságáról

Ezzel a kommunikével kapcsolatban a bukaresti lapok azt jelentik, hogy Blank Aristid, a Marmarosch Bank vezérigazgatója lemondott tisztségéről. A Marmarosch igazgatósági tanácsa ma délelőtt ülést tartott, amelyen Nae P. Stefanescu, a Banca Romaneasca vezérigazgatója és a romániai bankszövetség elnökét kooptálta a bank igazgatóságába. Stefanescu megbízást kapott a Marmarosch Bank vezérigazgatói teendőinek ideiglenes vitelére is. Ugyancsak kooptálták a Marmarosch igazgatóságába Dimitriut, az Ipari Hitelintézet volt elnökét.

Csak idő kérdése a fuzió megvalósítása?

A Marmarosch vezetésében bekövetkezett személyi változások politikai és pénzügyi körökben hatalmas feltűnést keltettek. Ismeretes, hogy a Banca Romaneasca a liberális tökéérdekeltségű pénzintézet. A bukaresti lapok szerint Stefanescu vezérigazgatói megbízása a Banca Marmarosch és a Banca Romaneasca közötti fuziót jelenti, amelynek teljes megvalósítása most már idő kérdése csupán. Blank Aristid lemondása már csak azért is feltűnést keltett, miután ismeretes, hogy a Marmarosch Bank eddigi vezérigazgatója felsőbb körök előtt a legteljesebb szimpátiának örvend és az ország gazdasági és pénzügyi életében egészen kivételes helyet foglalt el. Lemondásával kapcsolatban a legkülönbözőbb személyi kombinációk merültek fel. Eleinte arról volt szó, hogy Anghelescu Constantin volt belügyi alminiszter, a Banca Nationala volt kormányzója kap megbízást a Marmarosch vezetésére. Stefanescu megbiztatásával azonban ez a kombináció megdőlt. Arról is szó volt, hogy Söpkéz és Tabacovici, a Marmarosch Bank két igazgatója is lemondanak. A jelek szerint azonban Blank Aristid visszavonulása tisztázta a helyzetet. Végül az Adeverul szerint hire jött annak is, hogy Manoiilescu bankkormányzó lemondani készült méltóságáról. Ez a verzió azonban mind- eddig nem nyert megerősítést.

Semmi ok sincs aggodalomra

Mint a fenti információkból kitűnik, az ország pénzügyi élete igen komoly napokat élt át. Felsőbb fórumok és a pénzügyi kormányzat vezetői energikusan és határozottan léptek közbe, hogy a megfélemlítő intézkedésekkel megóvják a román pénzpiacot felesleges emócióktól és biztosítsák a pénzügyi élet normális fejlődését. Eppen ezért illetékes helyről nyugodalomra intik a közvéleményt. A Banca Marmarosch fuziója előre megállapított terv szerint, minden megrázkódtatás nélkül fog végbemenni. Az ország lakosságának semmiféle aggodalomra nincs oka, annál is inkább, minthogy a Banca Nationala által a Marmarosch Banknak nyújtott hatalmas hitel egyébként is teljes mértékben biztosítja a pénzintézet normális működésének folytonosságát.

A betétesek idegessége okozta a nehézségeket

A Marmarosch Bank nehézségeit néhány nagyobb iparvállalat immobilizálásával, a kinnlevőségek behajtási nehézségeivel és

Borbély vezérigazgató nyilatkozata

A legújabb eseményekkel kapcsolatban egyébként felkerestük dr. Borbély Istvánt, a Marmarosch Bank kolozsvári fiókjának vezérigazgatóját, aki munkatársunknak a következőket mondotta: — A fuzió híreikkel kapcsolatban nem áll módomban nyilatkozni. Ami a budapesti rádióknak azt a híret illeti, hogy a Marmarosch Bank fizetési nehézségeivel küzd, ezzel kapcsolatban ma délben alkalmam volt telefonon beszélgetést folytatni a bank központi vezetésével. Azt a választ kaptam, hogy a Marmarosch Bank zavartalan üzletmenet teljes mértékben biztosítva van és a bank minden kötelezettségének haladéknélkül leget tehet. Ugyancsak Bukarestből közölték velem, hogy a Banca Nationala korlátlan összeg erejéig áll a Marmarosch Bank rendelkezésére.

Erősen tartja magát a Manoiilescu lemondásáról szóló hír

Bucuresti-Bukarest, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A pénzügyi eseményekkel kapcsolatban az esti órákban a következőket telefonálja még bukaresti tudósítónk: A fővárosban még mindig tartja magát a hír, hogy Manoiilescu, akit az uralkodó ma délután Szinajában kihallgatáson fogadott, benyújtja lemondását. A bankkormányzó azonban még nem tért vissza Szinajából és így nem lehet tudni, hogy a lemondás csakugyan befejezett ténynek tekinthető-e. Egyes verziók szerint Manoiilescu az készlettel volna lemondásra, hogy nem értett egyet Argetoianuval a Banca Marmarosch érdekében foganatosítandó intézkedések kérdésében. A bankkormányzó csak abban az esetben hajlandó helyén maradni, ha teljesen szabadkezett fog kapni a jövőben.

Matuska filmet ír

és úgy akar pénzt szerezni, hogy eladja autogramjait

Bécs, október 21. Matuska Szilveszter, a biatorbágyi és jüteborgi merénylő vasárnap óta a bécsi országos bíróság fogházának a lakója. Matuskát egyes cellában helyezték el és a bírósági orvos felügyelete alá helyezték, mivel kijelentette, hogy neki betegség következményeiben szenvedés és orvosi kezelésre van szüksége. Kérte, hogy fekvőágyra engedélyezzenek számára. Matuska kijelentette, hogy nincs pénze, amiért nem veheti igénybe a vizsgálati foglyoknak kijáró élelemjavítást, hanem rabkosztzon kell élnie. A Matuska elleni bünyügyi eljárást az osztrák büntető törvénykönyv 87-ik szakasza alapján folytatják le, amely a vasutvonalak elleni bűncselekményekre életfogytiglanig terjedő börtön kiszabását írja elő, a halálbüntetést tudvalevőleg Ausztriában eltörölték. Matuska a vizsgálati fogságban nyugodtan viselkedik, de azért meglátni rajta,

hogy a hosszadalmas rendőri kihallgatások kimerítették. Nagyon érdekes, hogy Matuska máris azon töri fejét, hogyan juthasson pénzhez. Elmondotta, hogy filmet akar írni, ezenkívül pedig azzal a tervvel is foglalkozik, hogy eladja autogramjait.

Prága, október 21. A lapoknak jelentik Komáromból, hogy a vasuti Duna-híd közelében merényletet sikerült elhárítani. A pályától ismeretlen férfi kérdzte, van-e gyorsnak késése, majd a választ megkapva, eltűnt. Az ór elindult ellenőrző útjára s a pályatesten 2 mászás kötőmböt talált. Jelekkel megállásra tudta bírni a közben elindított gyorsvonatot s így elhárította a szerencsétlenséget. A tervezett merénylet-ről értesítették a határrendőrséget. Egyidejű jelentés szerint a német birodalmi vasut két szakértője elutazott helyszíni szemlére Biatorbágyra.

Kolozsvár—Máramarossziget közötti autobuszkok menetrendje Érvényes 1931. okt. 1-től Cluj—Dej—Baia Mare—Sighet

INDUL:		ERKEZIK:	
Clujról d. e. 6 órakor, d. u. 14.	Déjre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órakor	Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra	Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Déjről d. e. 8.30 órakor, d. u. 16.30	Baia-Mareről d. e. 13, d. u. 6.	Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30	Dejre d. e. 16, d. u. 8 órakor
Baia-Mareről d. e. 9 órakor, d. u. 16.	Baia-Mareről d. e. 12.30, d. u. 4.30	Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.	
Baia-Mareről d. e. 16.15 órakor, d. u. 8.15			

ASZ LESZ, NEM PETROL... EL MOSSA, MERT S és HAJKOREA el... biztosabb szer. SZERTÁRBAN, ÉS BAN KAPHATÓ.

etes arany töltőtoll-

rtotta a szavát és a eszközt kihasználó it sem tudtak eddig nem kisebb büntet- például a kétmillió- lás, az egymillió- s, különböző állami valamint bankoknak k minden valószínű- vel ezelőtt a kolozs- történt betérés is). legördögösebb mo- ultak a hatóságok

velőre még folynak utat, hogy a két gya- át mindaddig az ndőrség pozitív ada- nőségük bizonyítá-

helyárrakkal KOMÉDIA

or: k ek an an rek

kényszer-ozásokra részletei

tartozásait Ezen nleges feltételeket hogy a tartozások ek. Mindenekelőtt idetartozó adószó számítva ide az in- ket és a termelési

zalékáról való le- kötelező a hitele- t előírja azonban, lezők 50 százaléka t levonására, ugy 0 százalék számára ervezet foglalkozik hogy a hitelezők a csökkentéshez esetben a törvény a mezőgazdáknek. t kössenek. A ter- got létesít, amely- rködjék a mezőgaz Ha valamely me- ghoz kértést nyujt rés alapján elren- da ellen folyamat árás felfüggeszté-

a világmárka megóvja Ont a neml betegségek- től.

vezet !!!

Feketeszesz-pert tárgyal a bukaresti törvényszék

A sercaiai szeszgyár ügye a bíróság előtt

Bucuresti-Bukarest, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az ilfovi törvényszék második szekciója tegnap érdekes feketeszeszper tárgyalását kezdette meg. Vádltként Czodik Vilmos, a sercaiai szeszgyár tulajdonosa és Aftalion Albert bukaresti illatszerész állottak a bíróság előtt. Ugy Czodik, mint Aftalion már hónapok óta vizsgálati fogságban vannak. A per harmadik vádlottja Samuel, Czodik sógora, időközben nyomtalanul eltűnt és így őt nem vonhatta felelősségre a bíróság. A vád szerint Czodik feketeszest szállított Bukarestbe és az árut Aftalion raktárában helyezte el, hogy innen továbbítsa a vevőknek.

A tárgyaláson Anastasiu Simionescu bíró elnökölt. Elsőnek Czodik Vilmost hallgatták ki. Czodik elismerte, hogy kicsempészett gyárából tizenegy hordó szeszt, amelyek a pénzügyminisztérium által le voltak foglalva és teherautókon Bukarestbe szállította az árut értékesítés végett. E célból kibérelte Aftalionnak a Florescu tábornok uccában levő raktárát. Igyekezett rávenni Aftalionra, hogy segítse neki a szesz eladásában, amit azonban Aftalion azzal utasított vissza, hogy a szesz adója nincs lefizetve. Czodik ezután rámutatott arra, hogy a Bukarestben értékesített szesz át volt vezetve a gyár regisztráló készülékén. A törvényszék tehát, amelyet ő elkövetett, nem a cempészés büntette, hanem egyszerű adóvisszaélés, amelyet a törvény pénzbüntetéssel sújt.

Aftalion kihallgatása következett ezután. A bukaresti illatszerész hangoztatta hogy nem tudott a szesz eredetéről, s hogy ő tulajdonképpen nem tett egyebet, minthogy bérbeadta Czodiknak egyik raktárát. A vádlottak kihallgatása után az egyetlen jelenlévő tanut hallgatta ki a bíróság, majd a többi tanuk kihallgatása érdekében november 9-re halasztotta el a tárgyalás folytatását. Aftalion kérte a bíróságot, hogy kaució ellenében helyezze szabadlábra. Alevra ügyész felszólítása után a bíróság a kérést visszautasította, mire Czodik visszavonta hasonló természetű kérését.

A községek és megyékre hárítják át az iskolák fenntartásának gondját. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy az iskolák 3 milliárd lejt kitevő költségvetésének terheit megosztja az állam és a helyi hatóságok között. Eszerint másfélmilliárdot az állam, másfélmilliárdot pedig a megyék és községek tartoznának az iskolák fenntartására felhozni. Arról még nem döntött véglegesen a kormány, hogy az iskolák fenntartásának gondját ne adja-e át teljesen a megyéknek és községeknek.

Boleman:

Elektrotechnika

ujból kapható (Uj lenyomat) 1360 lei

Straub; Elektrotechnika

2000 oldal 2378 szövegábrával, térképpel, rajzmelléklettel. Füzetenként, részenként is kapható. Kérjen prospektust.

Lepage Kvár. nikai szakkönyvekről.

A Zsidónő

Szakácskönyv

1000-né több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötösös könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Szurdán folytatták a kommunista ifjúság munkások monstreperét a kolozsvári törvényszéken

Ma már a perbeszédre kerül a sor

Cluj-Kolozsvár, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári törvényszék második szekciója előtt szurdán folytatták a kommunista monstreper tárgyalását. A tárgyaláson a védelem tanuit, azonkívül két rendőrkomisszárt, mint a vád tanuit hallgatták ki. A védelem tanui hangsúlyozták, hogy a temetői letartóztatások alkalmával a munkásokat súlyosan bántalmazták. Egyikük szerint a vádlottak valamelyikét véresre verték és ájultan

vitték le a rendőrségre.

A tanukihallgatások után Colfescu ügyész felolvastott néhány írásbeli bizonyítékot, többek között egy felhívást arra, hogy a kommunista munkások a bíróság előtt ne tegyenek vallomást. Ezzel a vád azt kívánja igazolni, hogy a védelem tanui vallanak az igazságnak megfelelően.

A per tárgyalását ezután csütörtök délelőtt folytatták, amikor is a vád és védelem beszédekre kerül a sor.

Feltűnést keltő kommentár két tábornok lemondása körül

Fekete lista a hadseregben? Dragu tábornok nyilatkozata és Pamfil Seicaru megjegyzései

Bucuresti-Bukarest, október 21. A bukaresti lapok már hetek óta foglalkoznak két magasrangú katonatisztnak a hadseregből való kilépésével. Mint megirtuk, Dragu tábornok, a beszarábiai III. hadtest volt parancsnoka és Panaitescu tábornok, volt katonai vezérfelügyelő közléssel eljött bejelentették a hadseregből való kilépésüket, amit a legfőbb hadvezetőség tudomásul is vett. Ugyancsak ki akart lépni a hadseregből Condescu tábornok, volt hadügyminiszter is, aki az uralkodónak trónörökös korában adjutánsa volt. Ezt a kilépést azonban nem vette tudomásul a hadvezetőség.

Dragu és Panaitescu tábornokok lemondását a bukaresti lapok azzal hozták kapcsolatba, hogy a hadseregben történt legutóbbi előléptetések során hat vezérfelügyelőt neveztek ki, ezek között olyan katonatisztek is, akik rangfokozatban és rangidőségekben Dragu és Panaitescu mögött állottak. Dragu nyilatkozatot is tett közre az Univerzumban, többek között a következőket mondta:

„Bevallom, nem ismerem azokat az okokat, amelyek a legutóbbi előléptetések alkalmával közrejátszottak. Nem is próbálnám behatolni az előléptetéseket fedő rej-

télybe. Nem tudom azonban elhinni egyes érdekelteknek azon híreszteléseit, hogy „fekete listára” kerültem volna s hogy mindazok, akik ezen a listán szerepelnek, háttérbe fognak szorulni.”

Pamfil Seicaru kormánypartii képviselő, a Curentul főszerkesztője feltűnést keltő cikkben kommentálja Dragu kijelentéseit. „Fekete lista — írja Pamfil Seicaru — tehát olyan tiszt, akinek nem tűrnek meg, mert megingott bennük az alkotmányos restaurációhoz való ragaszkodásuk. El lehet-e képzelni a lizamatlanságnak, a kétségnek ennél súlyosabb megnyilatkozását? Ha a királynak hívei vannak a hadseregben, ez azt jelenti, hogy ellenfelei is vannak. Az ilyen aberrációkat már a szörnyűségük is meg kell hogy cáfolja. Mintha valahol aláásnák a katonai fegyelmet... Bizonyos mozgási szabadságokat lehet tapasztalni, amelyek a katonai rend tagadását jelentik. A jelenlegi rend veszedelmes lejtőn van, sokkal több veszély fenyeget, semminthogy nélkülözhetők a fegyelem szellemét a hadseregben, amely az idők mostohaságával való szembezállás legényesebb előfeltétele.”

A braunschweigi vérengzés

Három napig tartó véres utcai harcok a kommunisták és nemzeti szocialisták között. A „náci” rohamcsapata és a kommunista barrikádok ellen tehetetlen volt a karhatalom. Hitler beszéde robbantotta ki az összeütközéseket

Braunschweig, október 21. Jelentette már az Uj Kelet, hogy Hitler a nemzeti szocialisták több vezérével, így Selde, Dusterberg és Wagner kíséretében Braunschweigba, a nemzeti szocialisták első választókerületébe érkezett, ahol a harzbürgi határozatról, a parlament ülésről és Brüning kormány-nyilatkozatáról akart előadást tartani. Előrelátható volt, hogy itt a porosz szénbánya vidékén, ahol a kommunisták igen nagy számban vannak, összeütközésekre, vagy legalább is tüntetésekre fog sor kerülni. Ez annál is inkább valószínűnek látszott, mert szombaton reggel a nemzeti szocialisták ifjú gárdájának ugynevezett „rohamcsapatának” egy része Braunschweigba érkezett. Már ez a tény is nyugtalanító idézett elő és csakhamar, még Hitler beszéde előtt sor került az első összeütközésekre.

Hitler a braunschweigi Bretteren fogadta a nemzeti szocialisták ifjúgárda rohamcsapatának defiléjét. A felvonulás közben hirtelen, mint egy jelre közpápor zúdult az egyik rohamcsapatra. A válasz az volt, hogy a nemzeti szocialisták az inzultáló tömegre vetették magukat és botjaikkal ütlegelni kezdték a menekülőket.

A lovasrendőrség azonnal beleavatkozott a csüdületbe és tíz perc alatt sikerült a rendet, ugy, ahogy, helyreállítani.

Következett Hitler beszéde. A gyűlésen, melyet szabad ég alatt tartottak meg, mintegy tízezer ember jelent meg. A hallgatóság között a kommunista gárda számos tagja is jelen volt és Hitler beszédét állandó közbekiáltások és kisebb összetűzések zavarták. Hitler részletesen kitért a harzbürgi határozatra, majd Brü-

ning kormány-nyilatkozatát kommentálta. Éles hangon bírálta a kommunista képviselő felszólalását, melyek a kormány-nyilatkozattal kapcsolatban hangzottak el a parlamentben, ekkor azonban a tömegben levő kommunisták füttykonzerttel lehetetlenné tették a további beszédét. Ez volt a tulajdonképpeni összeütközések kiinduló pontja. A szombati nap folyamán a nemzeti szocialisták és a kommunisták között formális utcai harcokra került a sor. A rendőrség és lovasrendőrség legerélyesebb közbeavatkozására volt csak szorítható, hogy a rend estefelé a városban helyreállott.

Vasárnap délelőtt a nemzeti szocialisták a Bretteren parádét tartottak, melyet a kommunisták újból megzavartak. Újból összeütközésre került a sor és az utcai harcok fokozott dühvel újra kezdődtek. Változó szerencsével egész napon át tartott a csatározás és Braunschweig ezen a napon inkább hasonlított harctérhez, mint békésen ünneplő városhoz. A lövöldözés általános volt. Ugy a kommunisták, mint a nemzeti szocialisták torlaszok mögül intézték támadásaikat egymás ellen. Az egyik barrikádon megjelent Selde nemzeti szocialistavezér és a kommunisták dühét a végsőkig fokozta.

A kommunistagárda egyik osztaga valószínűleg rohamot intézett a nemzeti szocialisták ellen és most már véres közelharc fejlődött ki a két tábor között. A rendőrség a hadat viselőikkel szemben ugyszólván tehetetlennek bizonyult.

Hétfőn reggel folytatódott a braunschweigi háború. Ekkor hatszáz rendőr és lovasrendőr, valamint több rendőr-páncél-

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í Z E S S E pontosan előfizetése!

autó vonult a „harctérre” és délfelé sikerként a városban a rendet helyreállítani. Az összeütközéseknek a hivatalos jelentés szerint három halottja és mintegy négy száz sebesültje volt. A nemzeti szocialisták hétfőn délután hagyták el Braunschweigit és ezzel a rend helyreállott.

Meghalt Lesser Uri, a legnagyobb zsidó festő és grafikus

November hetedikén ünnepelték volna hetvenéves jubileumát

Berlin, október 21. Vasárnap, október 18-án délben hirtelen meghalt a zsidó nemzeti mozgalom egyik legnagyobb művésze, Lesser Ury festő. A berlini művészvilág éppen most készült ünnepelni Lesser Ury hetvenedik születésnapját, amely ez év november 7-re esett volna. A német nemzeti képtár külön kiállítást akart rendezni ebből az alkalmából a művész képeiből. A berlini Szession és más képzőművészeti közületek is, ugyszintén a porosz állam és Berlin városa is hódolni készült a nagy művésznak.

Halála óriási megdöbbenést keltett országosra. Temetését a berlini zsidó hitközség vállalta és ugyancsak a hitközség jelölt ki számára a Weissensei temetőben diszirn helyet.

Lesser Ury 1861 november 7-én született Birnbaumban, az egykori Posen tartomány egyik kicsiny városában. 1887 óta azonban Berlinben élt. Első képei Párizsban tüntek fel, merész, szinte forradalmi formáikkal. Berlinben eleinte a modern életet festette. A porosz akadémia lehetővé tette számára egy ösztöndíjjal, hogy Itáliába utazzon. Az olasz nagyváros mozgalmat előtte senki olyan találóan nem tudta vázra hozni és voltaképpen ezek a festményei alapították meg művészi hírnevét. Ezután kapcsolódott bele a zsidó nacionalista mozgalomba és „Jerusalem”, „Jeremiás”, „Ádám és Éva” az „Özönvíz”, „Dávid imaközből”, „Rachel a kut mellett”, „Ruth és Boáz”, a „Bucsuzó Mózes” című művei az egész világon feltűnést keltettek, újszerű lendületükkel. E képekből is kiérződött a cionizmus eszméisége, a zsidó reneszánsz friss, lüktető ereje.

1923-ban Berlin városa három festményét vásárolta meg a nemzeti múcsarnok számára. Lesser Ury folyton dolgozott, művészetét egyre tökéletesbült és halála előtt néhány órával még paletteval és ecsettel a kezében dolgozott.

A berlini sajtó Lesser Uryról a legnagyobb elismerés hangján ír és Németország legképzettebb kritikusai Max Liebermann mellé állítják. Mint grafikus és virágfestő is kiváló volt.

Utolsó éveit szűkös körülmények között töltötte. Barátai hiába igyekeztek rávenni hogy vegyen maga mellé házvezetőt, az öreg művész egyedül takarította műtermét, amelyben lakott és rosszul táplálkozott. Ez siettetta az egyébként szív-bajos festő halálát.

Károly király és Edison halála. Bukarestből jelentik: Ilasievici tábornagy, főudvarmester ma délelőtt megjelent Wilson bukaresti amerikai követnél, aki előtt Károly király részvétét tolmácsolta Edison halála fölött.

Olcsó könyvvásár!

Benamy Sándor: Kajüt 30 lej
Kistemaerkes Váitot előlfogai 66 lej
Cocteau A párizsi fiu 66 lej
Miki's Jenő: Madárka 66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor 96 lej
Komor: Fischmann S. Utoda 190 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Lőrinc

Minden ó

Cluj-Kolozs Kelet tudósítójától... dan délelőtt a kolozsvári bíróságban feladott azoknak a képeknek a kötetét a kolozs el Kisenev... ságok az ö... továbbított... len az egyik... ján ismerte... rinczyt, aki... nevi rendőr... igazgató... kedden este... aki tehát es... péntekre vi... ra érkezik.

A bankiga... rövidebb id... azokat a ké... ken át huzu... felderíteni... nyos, hogy... ben vallani... tranzakciójá... révén egyes... meg és olya... tönbe, akik... kenyeiben s... Pastia viz... előtt a követ... igazgató köz... esolatban:

A mag... tottam száz... hogy Lőrinc... az orosz hat... közszinüése... beszarábiai... és a parton... tévesztésből... egyébként a... vallomásából... valószínűleg... ról, hogy m... szókott meg

Megkérd... hány bűnvá... rinczy ellen... ta be ezeket

— Erről... zése után n... a válasz, m... előre értesül

A vizsgálat... a megkárosi... sek nem bir... mert Lőrinc... széről is fol... gálathban m... fennakadás... Lőrinczy ell... részét vissza

— Első in... mondottuk... tényleg Oro... előbb a kiser... ják felelőssé

— Ismétle... galóbiró... országban v... esen bizonyi... is Kolozsvá... esetében, m... én távozott.

S... minden szín... Kérjen mintát

Lőrinczyt kedden este utnak indították Kisenevből!

Minden órában várható a szökött bankigazgató visszaérése. Lehet, hogy Lőrinczy nem is járt Oroszországban, hanem a beszarábiai falvakban álnéven bujdosott

Cluj-Kolozsvár, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Beszarábiában letartóztatott Lőrinczy ügyében szerdán délelőtt érkezett újabb jelentés a kolozsvári ügyészséghez. A Kisenevben feladott távirat szerint Lőrinczyt azoknak a körözöveleknek és fényképeknek alapján tartóztatták le, amelyek a kolozsvári ügyészség küldött el Kisenevbe és onnan a rendőrhelységek az összes határrendőrségeknek továbbították. A beszarábiai határ szélén az egyik határőr a fényképek alapján ismerte fel és tartóztatta le Lőrinczyt, aki három napja már a kiseneyi rendőrség foglya. A szökött bankigazgatót értesüléseink szerint már kedden este elindították Kisenevből, aki tehát csütörtökön, de legkésőbb a péntekre virradó éjjel már Kolozsvárra érkezik.

A bankigazgató hazatérése így a legközelebbi időn belül tisztázni fogja azokat a kérdéseket, amelyeket a heteken át húzódó vizsgálat távollétében felderíteni nem tudott. Annyi bizonyos, hogy Lőrinczy a saját érdekében vallani fog és akkor minden olyan tranzakciójára fény derül, melyeknek révén egyeseket milliókig károsított meg és olyan embereket juttatott börtönbe, akik tulajdonképpen legérzékenyebben szenvedték meg működését. Pastia vizsgálóbíró munkatársunk előtt a következőket mondta a bankigazgató közeli hazaérkezésével kapcsolatban:

Lőrinczy nem volt Oroszországban?

— A magam részéről sohasem tartottam száz százalékosan biztosnak, hogy Lőrinczy valóban átlépte volna az orosz határt. Sokkal nagyobb a valószínűsége annak, hogy Lőrinczy a beszarábiai falvakban álnéven bujkált és a parton hagyott ruháit csak megtevesztésből helyezte el ottan. Ez egyébként a legkönnyebben Lőrinczy vallomásából lesz megállapítható, aki valószínűleg kimerítően fog vallani arról, hogy milyen körülmények között szökött meg Kolozsvárról.

Hivatalból is megindult az eljárás

Megkérdeztük a vizsgálóbíró, hogy hány bünvádi feljelentés fekszik Lőrinczy ellen az ügyészségen és ki adta be ezeket a feljelentéseket.

— Erről csak Lőrinczy hazaérése után nyilatkozhatom — hangzik a válasz, mert Lőrinczynek nem kell előre értesülnie, hogy mivel vádolják. A vizsgálat szempontjából egyébként a megkérdezettek által tett feljelentések nem bírnak nagy fontossággal, mert Lőrinczy ellen az ügyészség részéről is folyik az eljárás. Így a vizsgálatban még akkor sem állana be fennakadás, ha bekövetkezne, hogy Lőrinczy ellen tett feljelentések egy részét visszavonták.

— Első információnk úgy szólt — mondottuk —, hogy Lőrinczyt, ha tényleg Oroszországból jött vissza, előbb a kiseneyi hadbíró előtt vonják felelősségre.

A kolozsvári hatóságoké az elsőbbség

— Ismétlem — mondotta a vizsgálóbíró —, hogy Lőrinczynek Oroszországban való tartózkodása még minden esetben bizonyítva. De ebben az esetben is Kolozsváré az elsőbbség Lőrinczy esetében, mert Lőrinczy augusztus 7-én távozott Kolozsvárról, a határon

Se'yempapír

minden színben olcsón Lepageál Cluj. Kérjen mintát, árjegyzéket!

augusztus 10-én találták meg ruháit, de a kolozsvári ügyészséghez is augusztus 10-én futott be az első feljelentés és adtuk ki ellene az elfogatási parancsot. Így Lőrinczy nem kerül hadbíró elé, hanem a határt valóban átlépte, úgy a kolozsvári vizsgálat egyidejűleg erre is ki fog terjedni.

Eddig szól Pastia vizsgálóbíró nyilatkozata, aki szerint a Lőrinczy ügy további vizsgálata szenzációs eredményekkel kecsegtet. Lőrinczy megérkezése így már minden órában várható

Ma reggel hét órákor száll partra Laval New-York kikötőjében

Amerikában előkészítő jellegűeknek ítélik meg a washingtoni tanácskozásokat. Laval csak abban az esetben hajlandó koncessziókra a leszerelés ügyében, ha Amerika speciális garanciákat ad

Newyork, október 21. Az Ile de France-ról érkezett szikratávirat jelentette, hogy a luxuszószón, amelyen Laval francia miniszterelnök amerikai hivatalos látogatásra utazik, nagy ékszerlopás történt. Ismeretlen tettes egy millió amerikai kereskedő feleségénél lezart kabinjából ellopta 50 ezer dollár értékű drágaságokkal telt ékszerkasztyóját.

Egyébként az Ile de France ma éjszaka érkezik Newyork kikötőjébe. Laval csak reggel 7 órákor száll partra.

Fogadására az amerikai fogadó-bizottság élén megjelenik Stimson külügyi ál-

lamtitkár. A kikötőben várja a francia miniszterelnököt Paul Claudel washingtoni francia nagykövét is.

A newyorki városházán csütörtök délelőtt nagy fogadó-ünnepség lesz, mely után Laval különvonaton Washingtonba utazik s délután egyegyed öt órákor megérkezik a szövetségi fővárosba.

Az Ile de France fedélzetéről Amerikába érkezett szikratáviratok szerint a washingtoni tanácskozásokat előkészítő jellegűeknek ítélik meg, amelyek nem hozhatnak azonnal végleges döntéseket. Le-

Próbálja ki az új

hosszú és lyuku pengét. Angol gyártmány!

A Gillette borotvagéphez használható!

és a megszökött bankigazgató minden tranzakciójának részleteiről kimerítő felvilágosításokkal szolgálhat a hatóságoknak.

A PIXAVON-SHAMPOON

egyesíti a folyékony Pixavon minden előnyét.

Egy kis csomag 2 mosásra elég és ára csak 10 Lei.

A Pixavon-shampoo

teljesen mentes a szódától.

A legújabb katasztrófa: Oroszország beszünteti külföldi fizetéseit

A kanadai kormány továbbra is kitart az aranystandard mellett

Egy milliárd dinár kölcsönt kapott a jugoszláv kormány. Csökken az aranykiáramlás Amerikából. Legújabb hírek a nemzetközi pénzügyi válság frontjáról

Párizs, október 21. Az Afrikai Kereskedelmi Bank, melynek főintézete a francia fővárosban van, beszüntette fizetéseit és bezárta pénztárait. A pénztárat 40 millió alaptőkével évtizedekkel ezelőtt alakult. Ezzel egyidejűleg Ottawából jelentik, hogy a kanadai kormány továbbra is kitart az aranystandard mellett és ezért az aranykivitelt betiltotta.

Kanada kormánya az aranykivitelt betiltó szükségrendelet kiadását azzal magyarázza, hogy bizonyítani kell a külfölddel szemben fennálló adósságok törlesztési és kamatfizetési szolgálatát.

München, október 21. A Bayerische Beamten-genossenschaftsbank beszüntette fizetéseit. A pénztárat a betétesek ostroma miatt vált fizetéseképtelenné.

Róma, október 21. Az utolsó évnegyedben az olasz államháztartás hiánya 1200 millió lira.

London, október 21. A belgrádi pénzügyminisztérium három tételben összesen egy milliárd dinár értékű kölcsönhöz jutott a francia és csehszlovák pénzügyi piacra és a bazeli Nemzetközi Fizetéseket Bankjánál. A kölcsönt az aranyfedezet növelésére és a költségvetési hiány fedezésére fogják felhasználni. A kölcsön utján egyúttal lehetővé válik a jugoszláviai bankjegyköztartás emelése is.

London, október 21. Az aranykiáramlás az Egyesült Államokból most már csökkenő tendenciát mutat. Ezt a jelenséget beavatott pénzügyi körökben azzal magyarázzák, hogy az amerikai értékpapírokat piacra dobó külföldi kötvénytulajdonosoknak már nincs pénzre szükségük.

Newyorkban remélik, hogy az aranykiözlönés rövidesen teljesen megszűnik. Ennek ellenére várják a kamatláb újabb emelését, amely nem is várható sokáig magára.

Berlin, október 21. Az értéktözsdeket egyelőre még nem nyitathatják meg mert fennáll a külföldön levő értékpapírok visszaáramlásának veszélye.

Berlin, október 21. A szovjet utasította külföldi kereskedelmi képviselőit, hogy kezdjenek nyomban tárgyalást a külföldi hitelezőkkel az Oroszországnak nyújtott hitelek további meghosszabbítása iránt. Moszkvában hangoztatják, hogy jelen pillanatban Oroszország részére a külföldi devizák beszerzése a lehetetlenséggel határos s ha kénytelen fizetni, csak jelentéktelen részértelést teljesíthetne.

Még nincs hír arról, hogy a kereskedelmi képviselők milyen sikerrel képviselték az orosz kérést, amely lényegében moratórium proklamálását jelenti a külfölddel szemben fennálló orosz tartozásokra.

akarja,

UJ KELET,
zi zsidóság
organuma,
anul telje-
őtelességét

SSSE
előfizetéseit

terre" és délfelé sike-
rendet helyreállítani.
k a hivatalos jelentés
tja és mintegy négy-
A nemzeti szocialis-
hagyják el Braun-
rend helyreállott.

ser Uri, a leg-
zsidó festő
rafikus

edikén ünnepei-
hetvenéves
umát

Vasárnap, október
meghalt a zsidó nem
legnagyobb művésze,
berlini művészvilág
ünnepelni Lesser Ury
pját, amely ez év no-
ma. A német nemzeti
akart rendezni eb-
művész képeiből. A
más képzőművészeti
én a porosz állam és
olni készült a nagy
öbbenést keltett er-
a berlini zsidó hit-
yancsak a hitközség
eissensei temetőben

November 7-én szüle-
egykori Posen tar-
városában, 1887 óta
Első képei Párizs-
z, szinte forradalmi
eleinte a modern
sz akadémia lehető-
osztóndíjjal, hogy
lasz nagyváros moz-
enki olyan találon
hozni és voltakép-
alapították meg mű-
a kapcsolódott bele
ozgalmakba és „Je-
„Ádám és Éva” az
közben”, „Rachel a
Boáz”, a „Bucsuzó
egész világon feltű-
lendületükkel. E
a cionizmus eszmei-
friss, lüktető ereje.

esa három festmé-
nemzeti műcsarnok
folyton dolgozott,
tesbükt és halála
még palettával és
gozott.

er Uryról a legna-
án ir és Németor-
ikusai Max Lieber-
int grafikus és vi-

körülmények között
gyekeztek öt rá-
a mellé házvezető-
gyedül takarította
kott és rosszul táp-
az egyébként sziv-

Edison halála. Bus-
sievic tábornagy,
ött megjelent Wil-
követnél, aki előtt
talmácsolta Edi-

vvásár!

út 20 lej,
előfizetési 66 lej
66 lej
66 lej
pásztor 95 lej
Utoda 190 lej
y Dronte élete
könyvosztályában

Eltemették Szentgyörgyi Istvánt

Ezrekre menő tömeg kísérte utolsó útjára a legnagyobb magyar hisztriót

Cluj-Kolozsvár, október 21. Szerdán délután temették el a kolozsvári Magyar Színházból Szentgyörgyi István holttestét. A nagy magyar színészt reggel ravatalozták fel a színháznak a Sétátér felőli frontján a két korinthusi oszlop között. Magasan állott a ravatal délszaki növények között. Fehér rózsák, őszi rózsák esokorban és koszoruban és a koporsónak szabdrahagyott feketeségére ráborítottak egy fehér magyar szűrt: Tibore szűrt. Ma délelőtt megjelent ugyan Szentgyörgyi István özvegye a színháznál és közölte férje utolsó akaratát, hogy a koporsójára borítsák rá a kizsákmányolt magyar paraszt kabátját. Legnagyobb szerepének szimbolikus ruhadarabját tették a koporsóra, mint ahogy Mikszáth Kálmán ravatalát telehintették mezei virággal.

A végtisztesség több volt temetésnél: valóságos manifesztáció volt. Ezrei a gyászolóknak zárandokoltak a színház felé és a tágas tér gyorsan megtelt szorongó közönséggel. Felvonták a dalárdák, a kültek magyar parasztsága, polgárok, iparosok, munkások, az egész város örege-fiatálja. Végig a Bartha Miklós uccán és az Unió uccán a Fötér torkolatáig az uttest mindkét oldalán megilletődötten várta sűrű sorokban a közönség a temetési menetet. Négy órakor kezdődött a temetési ceremónia. Az iparos dalárda gyászadalával. Ezután Vársárhelyi Boldizsár református esperes lépett a katefalk elé és mélyen átértzett beszédében bucsuztatta a művészt.

Janovics Jenő dr. a budapesti Nemzeti Színház nevében mondott istenhózzádót a „hűség és igazság“ bajnokának.

I. Vancea a Román Nemzeti Színház rendezője a Romániai Országos Színházzal együtt nevében meghatott beszédében bucsuzott a mindnyájunknak drága „Pista bácsitól“.

Gyalui Farkas az Erdélyi Irodalmi Társulat, Szentimrei Kovács Jenő a Helikon, Vársárhelyi János a Magyar Párt nevében bucsuztatták Szentgyörgyi Istvánt.

A gyászbeszédet sorát Fekete Mihály zárta be, aki a színészek gyászát tolmácsolta szívekbe markoló szavakkal.

A ma egyik legfontosabb kérdése ad választ

Az Ifjúság nemi problémái

Dr. Tótság Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természet. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kötféle felelősség. Újra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egynevelés és többnevelés. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tótság Béla az ifjúság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

név
pontos cím

— Közöttünk örökké élni fogsz. A szavaid, hangod színét-lelkét belénk plántáltad, lángelméd világítani fog. A mi számunkra nem vagy halott. Újra egy másik dalárda intonált gyászadalokat, majd az erkélyről az

orgona hangjai bugtak fel és a menet szakadó esőben elindult. A koporsó mögött haladt a családtagokon kívül Isac Emil színészi vezérinspektor és I. Marion Sadoveanu, a neves román író, a színészek írók és hírlapírók csoportja. Ahol a hatalmas, ezrekre menő gyászkíséret elvonult, a boltok redőnyeit lehúzták.

Már esteledett, amikor Szentgyörgyi István porhüvelyét visszaadták az anyaföldnek.

Hoover propagandautra indult az amerikai munkanélküliek támogatása érdekében

Ötvenezerrel emelkedett a munkanélküliek száma Amerikában

Newyork, október 21. A washingtoni munkaügyi minisztérium becslései szerint a munkanélküliek száma az Egyesült Államokban szeptember hónapban 50 ezerrel emelkedett.

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Hoover a munkanélküliek támogatása érdekében propagandautra van. Beszédeiben azt hangoztatja, hogy a segítőakciók a városoknak kell kezükbe venniük, mert keresztülvihető, hogy az állam támogatja a munkanélkülieket. Az elnök felhívást intéz mindenütt a gazdagokhoz, ne nézzék tétlenül, hogy éhség és hideg sanyargatja az önhibájukon kívül munkanélkül maradtak millióit.

A Sfatul Negustoresc megkezdte az üzletbérek redukciójára vonatkozó kampányt

Az üzletbérek még ma is magasabbak, mint a békebeli paritás

Cluj-Kolozsvár, október 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Sfatul Negustoresc legutóbbi gyűlésén, mint azt már az Uj Kelet megírta, a kereskedők többi, létérdeküket veszélyeztető problémáik mellett az üzletbérek leszállítására vonatkozó akció sürögés felújítását és leboncolását kérték. Hogy az üzletbérek leszállítása mennyire nagyfontosságú és a kereskedő osztály érdekeit mennyire eminensen érdeklő kérdés arról beszélni ma már fölösleges. Az áruhanások korában az üzletbérek még ma is azon a fantasztikusan magas nívón mozognak, mint a konjunktúra idején, amikor az üzletbér többszörösen a rendes kamatláb fölött emelkedett. Azóta a tökebefektetések még a törvényes kamatot sem hozzák ki és az egész vonalon hatalmas redukciónak jelzik, hogy a tökekamatot az egyre fokozódóan sülyedő tendenciát mutat.

Ugyanakkor az üzletbérek még mindig megmaradtak a régi nívón, mely azonban sokszorosan túlszárnyalja az üzletbérek békebeli paritását. A horribilis üzletbérek talán az adó mellett a legjobban nehezdednek a kereskedőkre, akik a házbérnegyed

alkalmával a legnagyobb nehézségekkel küzdenek, hogy házbéreibet kiegyenlíthessék. A Sfatul Negustoresc akciója ennek az elgondolásnak jegyében indul és minden remény meg van arra, hogy még a mai rendkívül súlyos gazdasági viszonyok mellett is, a háztulajdonosokkal sikerül olyan megegyezést létesíteni, amely lehetővé fogja tenni, hogy a kereskedőkre nehezedő terheken legalább ezzel könnyíthessenek.

A Kereskedők Tanácsa a tárgyalásokat már effektíve megkezdte azzal, hogy az összes üzletágak reprezentánsaiból bizottságot alakított, mely tárgyalásokat kezd a hivatott körökkel, hogy az üzletbérek redukciója rövid időn belül keresztülvihető legyen. A bizottság a város, a vármegye és a kormány felelős tényezőivel fog tárgyalni az üzletbérek leszállításának elérése. A nagy elánnal induló akció vasárnap az ipar és kereskedelmi kamara disztérmben tartandó meetinggel veszi tulajdonképpen kezdetét, amelyen az összes érdekelt ágak megbízottai fogják álláspontjukat ismertetni.

Naponta 16 milliárd lej fegyverkezésre

Lengyelország kevésnek tartja a hadseregét és nem hajlandó leszerelni

Párizs, október 21. A párizsi Populaire összehasonlító statisztikát közöl a világ összes államainak fegyverkezési költségeiről. Meglepő, hogy a fegyverkezésre legtöbbet Amerika költ, amelynek hadikiadásai évenként 17 milliárd és 69 millió frank ra rugnak. A békét hirdető Szovjet-Oroszország 14 milliárd és 17 millió frankot költ évenként a hadseregére. Franciaország csak a harmadik helyen áll 11 milliárd és 67 millió kiadáással s nyomban utána Anglia következik, amelynek fegyverkezési kiadása 11 milliárd 63 millió frankra rug. Olaszország, amely a kiadások tekintetében ötödik helyen áll, csak 6 milliárd és 22 milliót, Japán 5 milliárd 92 milliót költ s a nagyhatalmak között a sorrendben utolsó Németország a maga 4 milliárd és 3 millió frankos kiadásával. Érdekes, hogy a két legkisebb köztársaságnak, Luxemburgnak és Libériának szintén milliós kiadásai vannak. A luxemburgi hadsereg 6 millióba, a libériai pedig 3 millióba kerül évenként.

A világ összes államai évenként 103 milliárd frankot számolnak el hadikiadások címén. Ez az összeg azonban nagyon optimisztikus mert minden állam költségvetésében vannak tételek, amelyek a hadsereg kiadásai ugyan, de más címenek számolják el. Nagyon kis százalékot kell ehhez az évi 103 milliárd frankhoz hozzáadni, amiket az állami költségvetésekben más címenek mutatnak ki, hogy kiszámíthatassak, hogy a világ kulturálmáinak naponta tizenhat milliárd lejbe kerül a fegyveres

béke fenntartása. A Népszövetségnek a leszerelés érdekében való erőfeszítése tehát nemcsak idősebb, hanem attól lehet félni, hogy a hosszú tanácskozások és sok előkészület közben az egész világ közgazdasága tönkremegy. Pedig nincs sok kilátás arra, hogy a leszerelési konferencia pozitív eredményeket hoz.

A Népszövetség tagállamai már szinte kivétel nélkül betérjesztették a hadseregük létszámáról és hadi kiadásairól szóló jelentéseiket Genfba. A jelentésekből kiderül, hogy az országok egymás elleni féltékenysége miatt minden kormány lehetetlennek tartja az azonnali leszerelést.

A legösszefüggőbb megmondja ezt Lengyelország, amely a Népszövetséghez betérjesztett jelentésében speciális nemzetközi garanciákat kíván ahhoz, hogy a leszerelést megkezdje s hangoztatja, hogy földrajzi helyzetén olyan sajtáságos, hogy hadikiadásainak emelésére kell gondolnia.

A szomorú: hogy minden ország a saját helyzetét különlegesnek látja s egyik sem meri megkezdni a teljes leszerelést.

Samoilovics leningrádi egyetemi tanár szombatán a délnémet rádióban előadást tart legutóbbi észak-sarki útja tudományos eredményeiről. A professzor vezetése alatt mentette meg évekkal ezelőtt a Krasszin jég-törő hajó legénysége Nobile expedíciójának egyik csoportját s ugyancsak ő vezette a nyár folyamán a Graf Zeppelin sarkvidéki tudományos expedícióját is.

Hozzászólás a kolozsvári inség-akcióhoz

Egyik kolozsvári újságban egy tiszteltre és figyelemreméltó indítvány jelent meg, amelyet véres komolysággal tesz aktuálissá a közeledő hideg évszak és a nincstelenek egyre gyarapodó tömege. A cikkíró „melegedők“ felállítását javasolja a téli hónapokra. Életrevaló eszme és még életrevalóbb a gondolat végrehajtására vonatkozó ama indítványa a cikkírónak, hogy félre kell tenni az eddig követett bürokratikus eljárást. Alá kell írni ezt a kívánságot már azért is, mert a gyakorlati emberek igénybevételét ma már nem szabad és nem lehet mellőzni.

Nem helyeslem azonban, amikor a cikkíró Kolozsvár nyomorának elviselhetőségét beutalja néhány kereskedőre és iparosra, akik tudvalevőleg eddig is teherbíró képességükön túl adakoztak és adakoznak ma is nyílt jótékony célokra és olyanokra, amelyek nem tőrnek el a nyílvánosság. A cikkíró a jó üzletmenettel rendelkező egyedekhez fordul. A jó üzletmenetel ma csak karikatúrája lehet két szónak. Csak látszat-üzletmenetek vannak, a valóság az, hogy minden üzlet lefelé megy.

Csakis intézményesen szabad a nyomort és annak következményeit levelezni. Nem csak a mézárós, a vendéglős, a hentes, a kereskedő, a cipész és a szabó vegyen részt a nyomorenyhító munkában, hanem dolgozzon ebben az irányban elsősorban az állam és a város minden kereső eleme. Mindenekelőtt gyorsan meg kell szervezni a melegedők intézményét és pedig az alábbi hevenyészett pontok alapján:

1. Felhívást kell intézni a nyomorgókhoz, hogy összeírás céljából a város néhány meghatározott pontján jelentkezzenek. A jelentkezés történeten egy bizottság előtt, amelynek legyenek: román, magyar, zsidó és szász újságíró tagjai is, akiknek tapasztalataik és ösztönük van az ilyen problémák iránt. Ők állapítsák meg a jelentkezők számából, milyen és hány melegedő helyiségre van szükség.

2. Ennek megtörténte után lépjen érintkezésbe a város haladéktalanul a katonai hatóságokkal, hogy melyik kaszárnyából engedheti át a megfelelő helyiséget, ha ilyenek felett a város nem rendelkezik. Ha sem a város, sem a katonai hatóság nem adhatna át melegedő célokra helyiségeket, — ami kizártnak látszik — akkor a város béreljen valamely háztulajdonostól, vagy leépített gyárhelyiség tulajdonosától olyan üres helyiségeket, melyek alkalmasak a súlyos nyomorba jutottak első segély-nyújtására.

3. A város a saját erdejéből adja a szükséges fát, melyet az inségek maguk termeljenek ki. A beszállított vagy a városi, vagy katonai szállítóeszközökkel bonyolítják le. A helyiségekbe fekvőhelyül szolgáló szalmazsákoknak a kimustrált katonai anyagraktárakból kell kikerülniük.

4. Az éttermek és élelmiszerek árusítóinak adományait a katonaság lehetőleg szállítsa a helyszíre, katonai edényekben főzzenek. Ők találják az ételeket és katonai segédlettel süssék a kenyert.

5. Különbséget kell tenni olyan szegények között, akik elfogadják a nyílt jótékonykorságot és olyanok között, akiket titokban kell támogatnunk. Ezeknek a beszerzése is elsősorban szociális kötelesség. Be kell vonni ebből a célból a nagy jövedelmű ügyvekedet, a jól honorált orvosokat, egyetemi tanárokat és intellektuelleket.

Nagy vonalakban ezek lennének a gyorssegély eszközei. Mindannyian, akik emberien érzünk és akik a szociális katasztrófát el akarjuk hárítani, fogjunk össze. Mindnyájan! Nemcsak a polgárságnak az a része, amelyet újabb terhek könnyen lesüllyeszthetnek azok közé, akik kénytelenek a közjótékonykorságot igénybe venni.

Egy kereskedő

Olcsó népszerű regények:

- Dr. Hamburg: Achad Haam . . . . . 25 L
- Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkótés, alig használt . . . . . 3000 L
- Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra . . . . . 50 L
- Izsák Arnold: Mentő csillagok . . . . . 80 L
- Kiss József: Jokli . . . . . 80 L
- Léwínsohn: Örök sziget . . . . . 272 L
- Ugyanez kötve 372 L
- Pinskes: Autoemancipáció . . . . . 20 L
- Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. . . . . 46 L
- Zangwill: Úvegyszóló . . . . . 85 L
- Szabó Imre: Új Balkán . . . . . 120 L
- Szabó Imre: Utolsó máglya . . . . . 120 L
- Böhm: A cionista mozgalom . . . . . 120 L
- Barchokba: A zsidó ifjúság könyve diszkótét . . . . . 70 L

Kapható: az Uj Kelet könyvosztályában

UJ KELET

bánsági Főszerkesztő Felelős szerkesztő Bukare Háttségi El Cikkeink után megjelölés

A téli aviv

A világ vála egyesülete

Cluj-Kolozsvár hónap választ Avivban megretől, az ugynevtermészetszerűvétel meg a r tan a világ ó Palesztinában

galomra szám egyetem felava forgalommal v indulnak a Fő kötőjéből és a vettség olyan k sukát kötött az hogy összesen utazás, hanem tözkodás, illető helyeinek a me ható. A makkabi rény keretekben sen három napi körökben bizto rény kezdetet követni s a megrendezendő tetetlen szolgál testi regeneráci

A makkabiad ban a következ 100 méteres rekordja 11.5 (400) méteres (5 p.), 1500 méter teres futás (19 4x400 méteres teres gátfutás. gerelyvetés, ma ugrás fejezik b Nők részére 10 ugrás és diszkó révs.

A futballpro A döntőben ny e az elődöntőke lejátszani az csapatainak. a győztesei fog oimért mérközn előreláthatólag zsidó válogatott

Anglia—Fr Németország Csehszlovák Ausztria— Románia— Palesztina és patai a távolság tesítve vannak. A program n niszt, vivást, b niszben a cseh pestiek, a boxb kabiadon a M álló zsidó spor nek.

— Változko Budapestről je tázat időjárás kony, szeles é sok helyen új hőmérséklet B Celsius volt.

— Megtalált egy részét. H egy színházépi Apolló-templom ban levő márv méter mélység mény van arra templomát, am tészeti remeke

— A néma, kodás. London ban egy ember mult, acélcsva akkumulátort, ités érte, mely Az utas erejét szelőképeségé kodásra fakad

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati esidőségi napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felölős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A telavivvi makkabiád programja

Avilág valamennyi zsidó sport-egyesülete felkészül a bajnoki tornára

Cluj-Kolozsvár, október 21. Alig hat hónap választ el az 1932 tavaszán Tel-Avivban megrendezendő zsidó olimpiászról, az ugynevezett „makkabiád”-tól és természetesen érdeklődés nyílt meg a rendezvény iránt már mostan a világ összes zsidó sportkörében. Palesztinában oly nagymérvű idegenforgalomra számítanak, mely egyedül az egyetem felavatásával kapcsolatos turista forgalommal vehető össze. Külön hajók indulnak a Földközi tenger minden kikötőjéből és a rendező Makkabi Világszövetség olyan kedvezményes megállapodásokat kötött az egyes hajóársaságokkal, hogy összesen 10.000 lejtért nemcsak az utazás, hanem kéthetes palesztinai tartózkodás, illetőleg az ország fontosabb helyeinek a meglátogatása is lebonyolítható. A makkabiád maga egyelőre szerény keretekben lesz megrendezve, összesen három napig fog tartani, de Makkabi körökben biztossra veszik, hogy a szerény kezdetet nagyszerű fejlődés fogja követni s a négyévenként rendszeresen megrendezendő makkabiások megbecsülhetetlen szolgálatot fognak tenni a zsidó testi regeneráció ügyének.

A makkabiád programja nagy vonásokban a következők:
 100 méteres síkfutás (a Makkabi eddigi rekordja 11.5 mp.), 200 méteres (23.4), 400 méteres (53 mp.), 800 méteres (2.05 p.), 1500 méteres (4.54 mp.) és 5000 méteres futás (19.10 p.), továbbá 4x100 és 4x400 méteres staféta, valamint 110 méteres gátfutás. Súlydobás, diszkoszdobás, gerelyvetés, magas- és távolugrás, rudugrás fejezik be az atlétikai programot. Nők részére 100 méteres futás, magasugrás és diszkoszdobás van programba véve.

A futballprogram is nagyon érdekes. A döntőben nyolc csoport fog mérkőzni és az elődöntőket még itt, a galutban kell lejátszani az egyes országok válogatott csapatainak. Ezeknek az elődöntőknek a győztesei fognak a „zsidó világajnoki” címért mérkőzni Tel-Avivban. A döntőben előreláthatólag a következő országok zsidó válogatottjai kerülnek össze:

- Anglia—Franciaország
- Németország—Belgium
- Csehszlovákia—Lengyelország
- Ausztria—Jugoszlávia
- Románia—Bulgária

Palesztina és az Egyesült Államok csapatai a távolságokra való tekintettel mentesítve vannak az elődöntőtől.
 A program még felöleli az uszást, teniszt, vívást, boxot, stb. A favoritok teniszben a csehországiak, vívásban a budapestiek, a boxban az egyiptomiak. A makkabiádon a Makkabi Szövetségen kívül álló zsidó sportegyesületek is részt vehetnek.

Változékony, hűvös időjárás várható.
 Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony, szeles és hűvös időjárás várható, sok helyen újabb esők lehetségesek. A hőmérséklet Budapesten ma délben 8 fok Celsius volt.

Megtalálták a római Apolló-templom egy részét. Rómából jelentik: Rómában egy színházépítésnél megtalálták az ókori Apolló-templomnak két egész jó állapotban levő márványfalát. A falak tizenkét méter mélységben voltak a föld alatt. Remény van arra, hogy sikerülni fog Apolló templomát, amely a régi Róma egyik építészeti reneke volt, teljesen kiasni.

A néma, a villanyút és a káromkodás. Londonból jelentik: Frederictonban egy ember, aki a háboruban megnémult, acélsavarhúzóval javított egy autókumulátort, miközben erős villamosítás érte, mely egész testén végigszaladt. Az útáa erejétől azonnal visszanyerte beázéloképességét és rögtön kemény káromkodásra fakadt.

Táncestély. A Hitachdut folyó hó 25-én este 9 órai kezdettel a dr. Radnai-Fényes táncteremben (Farkas u. 7. sz.) rendez, amelyre ezuton hívja meg az egyesület összes barátait.

A konstantinápolyi második Balkán-konferencia. Londonból jelentik: Konstantinápolyban most folyik a második Balkán-konferencia, amelyen Görögország, Románia, Jugoszlávia, Albánia, Bulgária és Törökország delegátusai vesznek részt. Megvitatásra kerül többek között a jövő évi genfi leszerelési világértekezlet anyaga is.

Poincaré megismételte a párizsi ügy védi kamara elnökségéről való lemondást. Párizsból jelentik: Poincaré egészségügyi okokra hivatkozva megismételte a párizsi ügyvédi kamara elnökségéről való lemondását.

Berlinbe érkezett a párizsi községtanács elnöke. Berlinből jelentik: Latour párizsi községtanács elnököt és a kíséretét ben Berlinbe utazott városi tanácsosokat Francois Poncet berlini francia nagykövét bemutatta Severing porosz belügyminiszternek. A fogadáson jelen volt Sahn dr. berlini főpolgármester is. Latour a fogadás után fogadta a sajtó képviselőit s hangoztatta előttük a német-francia megértés és együttműködés szükségességét.

Diadalmas drámairóbból diák. Londonból jelentik: Arra már többször volt eset, hogy egyetemi hallgató drámát írt, most azonban a fordítottja is megtörtént. Az angol színpadok úgy Európában, mint Amerikában diadalmutatták be R. C. Sheriff „A második oldal” című szindarabját. A szerző a darabból annyi pénzt szerzett, hogy újból beiratkozhatott az oxfordi egyetemre, ahol anyagi okok miatt félbehagyta tanulmányait és kijelentette, hogy addig nem ír új darabot, amíg a diplomáját meg nem kapja.

Az idei szezon első Menza-teája. A Menza nagyszerű teastejének sorozatát szombaton este kezdi meg ismerkedési estély keretében. A minden évben szokássá vált ismerkedési estély most a kivételesen nehezen induló egyetemi évben talán még melegebb és bensőségesebb hangulatban zajlik majd le: az ismerkedési estélyen az Erdély különböző városáiból felkerült diákok közelebb jutnak egymáshoz, a helybeli és vidéki diákok között létrejön a kapcsolat és Kolozsvár közönsége is megismeri az új egyetemi évrre érkezett fiatalokat. A Menza-teák mult évi sikerei után egészen bizonyos, hogy Kolozsvár zsidó közönsége szép számban fog az ismerkedési estélyen megjelenni.

Mindennapos székszorulás, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szivdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a belműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagy-névtű orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Wels új világháborút jósol. New-yorkból jelentik: H. G. Wels néhány nap óta Amerikában időzik, ahol a „Munka mint az emberi gazdagság és szerencse forrása” című új művének közrebocsátásáról tárgyal. Wels az újságírók előtt a világpolitikai helyzetről nagyon pesszimistikusan nyilatkozott. A nagy író, aki a világháboru kitérését is előre megjósolta, kijelentette, hogy új világháboru előtt állunk. A világháboru keleten fog kitörni és az egész világra áttérjed. Nézet szerint nem lehetetlen, hogy a mostani japán-kínai konfliktusból keletkezik az új világháboru. A gazdasági helyzet-ről is nagyon pesszimistikusan nyilatkozik Wels. Szerinte a mostani krízis több mint depresszió. A gazdasági krízisek során még eddig soha nem lehetett ilyen arányú pusztulást az értékeknek tapasztalni. Wels nem lát semmi kiutat a mostani válságból, ellenben azt hiszi, hogy a helyzet még rosszabb lesz.

Csak 3 hétiig

RENDKIVÜLIEŒ MÉRSEKELT ÁRAK

Okt. 15 - Nov. 10

Fokozza rádiójának élvezetét a gép felfrissítése által. Használja ki a Tungstam által nyújtott alkalmat és cserélje ki régi lámpáit egy modern Tungstam-Barium szériával, mely az alábbi árakon kapható:

Csak viszonteladók útján, fix árak!

Tel-p és hálózati fűtési készülékek részére	Speciális csövek nélkül	2 drb. speciális csövel
Csősorozat 3 csövből	Lei 600 bruttó	Lei 760 bruttó
" 4 " "	" 800 " "	" 1000 " "
" 5 " "	" 1000 " "	" 1300 " "
Hálózati váltóáramu készülékek részére		
csősorozat 2 plus 1 csövből	" 620 " "	" 800 " "
" 3 " 1 " "	" 1000 " "	" 1300 " "
" 4 " 1 " "	" 1300 " "	" 1900 " "
" 5 " 1 " "	" 1600 " "	" 2000 " "

TUNGSTAM-BARIUM

A kolozsvári Kautsky munkás-kultúrkör szezonnyitó előadását f. hó 23-án, pénteken este 8 órakor a Vasmunkás-Otthon kisteremben (Str. Wilson, volt Magyar ucca) Szovjetország problémák címmel Salamon László író tartja meg. Belépti díj nincs, vendégeket szívesen látnak.

Granadában végetért az általános sztrájk. Párizsból jelentik: A spanyolországi Granadában az általános sztrájk végetért. Már csak a vas- és fémmunkások sztrájkolnak letartóztatott munkástársaik szabadon bocsátásának kiküzdésére.

Macdonald választási proklamációja. Londonból jelentik: Macdonald a nemzeti kormány nevében választási proklamációt bocsátott közre, amelyben a választások utáni legfőbb feladatul többek között a font stabilizálását, az angol külkereskedelmi mérleg feljavítását, együttműködést a dominiumokkal és a nemzetközi adósságok ügyében új egyezmény létesítését jelöli meg.

Dávid Golder

A szegény zsidófiából lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovskaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyobbnak aikerü könyveinek
 Ára fűzve 136 lej,
 Ára kötve 204 lej.
 Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

IMPERIAL PALACE HOTEL

Bucuresti, Calea Victoriei 47., a királyi palota mellett. Uj vezetés. Teljesen renoválva. Központi fűtés. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Fürdőszobák. Lift.

Mérsékelt árak!

NAPROL-NAPRA

Cyprus szigeten az ortodox érsek az Angliától való elszakadási mozgalom élére készül állani s nemzetközi fórumok előtt keresztül szeretné vinni a sziget Görögországhoz csatolását.

Az amerikai tengerészeti minisztérium az Akronhoz hasonló nagyságu óriásléghajó építését határozta el, amelyet könnyű ágyúkkal és gégfegyverekkel fognak felszerelni.

A csikágói adófelügyelő 200 ezer dolláros adóhátralék miatt biztosítási végrehajtást vezetett Al Capone minden csikágói vagyonára és floridai palotájára is.

Pernambucóból jelentik, hogy a Graf Zeppelin ma reggel több braziliai állam főtisztviselővel, a pernambucói német főkonzullal és más utasokkal egynapos légi utra indult.

A losangelesi főpályaudvaron felnyitottak két gyanussá vált bőröndöt, amelyekből erős bűz áradt. A bőröndökben egy fiatal nő feldarabolt holttestét találták meg. Egy embert, aki a bőröndök iránt érdeklődött, letartóztatták.

A Bódeni tó északnyugati részén, az Überlinger tavon utasgözös és halászbárka a ködben összeütköztek. A halászbárka felborult. Utasai közül kettőt nem sikerült a vízből kimenteni.

Al Capone bandája hetvenötezer dollárt rabolt össze a bandafőnök elítélésére esetén fizetendő pénzbüntetés kifizetésére.

Strache nyugdíjas hivatalnok és felesége öngyilkos szándékkal a Teltow csatornába ugrottak. Az agg házaspár holttesteit megtalálták. Mindketten ünnepelőbe voltak öltözve, a férfi szakettben, az asszony fekete selyemruhában követte el az öngyilkosságát.

Kolozsvári hírhöz

Agban egy tisztelt indítvány jelent komolysággal tesz ideg évszak és a rapodó tömege. A felállítását javallatretelvaló eszme és ndolat végrehajtndítvány a cikkenni az eddig körást. Alá kell írni azért is, mert a ybevetélét ma már et mellőzni.

an, amikor a cikknek elviselhetővé kereskedőre és évöleg eddig is tul adakoztak és ótékony célokra és m türük el a nyil-a jó üzletmenettel ez fordul. A jó arikatúrája lehet e-üzletmenetek van y minden üzlet le-

szabad a nyomort eit levezetni. Nem dglős, a hentes, a s a szabó vegyen munkában, hanem anyban elsősorban nden kereső eleme. an meg kell szer-ményét és pedig az ntok alapján:

ezni a nyomorgók-jából a város né-ntján jelentkezzen-enjen egy bizottság k: román, magyar, tagjai is, akiknek nkük van az ilyen állapítsák meg a milyen és hány n szükség.

után lépjen érint-ktalanul a katonai lylik kaszárnyákból elő helységet, ha nem rendelkezik. a katonai hatóság edő célokra helyi-ak látszik — akkor hely háztulajdonos-helyiség tulajdono-ségeket, melyek al-morba jutottak első

dejéből adja a szük-ségeket maguk ter-tást vagy a városi-zközökkel bonyolít-e fekvőhelyül szol-a kimustrált ka-kell kikerülniök. elmiszerek árusítói-onaság lehetőleg katonai edényekben az ételeket és kato-a kenyeret.

tenni olyan szegé-radják a nyilt jété-gközött, akiket titok-Ezeknek a beszer-zocialis köteleessé-g-célból a nagy jöve-ól honorált orvosot-és intellektueleket k lennének a gyors-annyan, akik em-a szociális kataszt-ani, fogjunk össze-a polgárságnak az ob terhek könnyen-közé, akik könnyele-t igénybe venni.

Egy kereskedő

Regények:

- Haam . . . . . 25 L
- etemes törté- . . . . . 3000 L
- használt . . . . . 3000 L
- net, zsidó kul- . . . . . 50 L
- esillagok . . . . . 80 L
- 30 L
- 272 L
- gyanez kötve . . . . . 372 L
- 30 L
- 32 L
- szelése díszk. . . . . 46 L
- 35 L
- 120 L
- 120 L
- 120 L
- 120 L
- 70 L

nyvosztályában

Színház—Mozi

A Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózat-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Új egyfelvonásosok, tréfák, táncok, magánszámok. Rendes helyárak. Bérlet-szűnet. Sorozatszám: 26.)

Péntek: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózat-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Teljesen új műsorral. Rendes helyárakkal. Bérlet-szűnet. Sorozat szám: 27.)

Szombat délután 3 órákor: Az Arvályny Nevelő Otthon jótékonycélu gyermek-előadása. (Sorozatszám: 28.)

Szombat este: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bucsu-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Igen gazdag műsorral. Bérlet-szűnetben. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 29.)

Vasárnap d. u. 5 órákor: Tánase román revü-társulat vendégjátéka.

Vasárnap este 9-kor: Tánase román revü-társulatának vendégjátéka.

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órákor Premiér: A két Duna mentén... A legújabb gyönyörű zenéjű filmporett. Főszereplők a legkiválóbb filmművészek és pedig: Charlotte Susa, Gretl Theimer, Verebes Ernő, Szőke Szakáll, Paul Hörbiger. Műsor előtt: Micki Maus.

Péntek 3, 5, 7, 9 órákor: A két Duna mentén... Világvárosi műsor. A legújabb pompás zenés, énekes filmporett. Főszereplők a legnagyobb színészek és pedig: Gretl Theimer, Charlotte Susa, Verebes Ernő, Szőke Szakáll, Paul Hörbiger. Műsor előtt: Micki Maus.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Milyen édes vagy Anny... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Anny Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Péntek: Milyen édes vagy Anny... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Anny Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Szombat: Milyen édes vagy Anny... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Anny Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Vasárnap: Milyen édes vagy Anny... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Anny Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Szinkór-Mozgó műsora

Ma és a következő napokon Nyugaton a helyzet változatlan című megrázó háborús filmdráma kerül bemutatásra. A film Remarque Maria Erich világhírű regénye után készült s a legtöbb európai metropolisban a kép bemutatását betiltották. Szencziósi élmény minden koru embernek. Előadás kezdete 4 és 6 órákor. Helyárak 10, 20 és 30 lej.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Halálugrás, izgalmas cirkuszdráma, szenzációs mutatványokkal. Műsoron kívül hangos pótkép.

RADIO MUSOR

Csütörtök okt. 22.

Bukarest: 20.30 Szimf hangv. Utána hírek.

Budapest. 9.15 hangverseny. 9.30 Hírek. 12.05 Gramofon hangverseny. 12.25 Hírek. 19.30 Hubay: Alarc c. operájának közvetítése, majd katonazene.

Bécs. 22.25 Operettrészletek.

Berlin. 22. Táncezené

Breslau. 22.45: Szórakoztató zene.

Varsó. 22.25: Operettrészlet.

Milánó. 20.45: Verdi Troubadour c. operája.

Róma. 21: Vegyes hangv.

Prága. 19: Weber Büvös vadász c. operája.

Pozsony. 18.20: Dalest.

Péntek, október 23.

Bukarest, 20: Operett, utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 12.05: Cigányzene. 5.30 Gramofonhangverseny

7: Munkásdalárda. 19.45: Mándits szalózenekar. 9: Hangverseny, utána hírek, majd Magyar cigányzenekar

Bécs. 19.30: Puccini: Turandot c. operája.

Berlin. 20.10: Hangv.

Varsó. 20.15: Filharmónikus hangverseny.

Milánó. 21.15: Kamarazene.

Róma 21 Magyar szimfónikus hangverseny.

Prága. 22: Rádiózenekar.

Osló. 20: Filharmónikus zenekar

KÖZGAZDASÁG

Ghika nagyváradai prefektus tanácskozást folytatott a szociáldemokrata-párt vezetőivel a munkanélküli segélyezés ügyében

Oradea-Nagyvárad, október 21. Közöltük azt a figyelemreméltó memorandumot, amit a munkanélküli segélyezés tárgyában a nagyváradai szociáldemokrata párt nyújtott be Ghika prefektushoz és dr. Sofronie György polgármesterhez.

Ghika prefektus tegnap magához kérette a szociáldemokrata párt vezetőit: Dr. Böszörményi Emilt, Pelle Jánost és Feld Istvánt. A prefektus előtt a munkavezérek statisztikai adatokkal bizonyították a munkanélküliek számát. A prefektus megígérte, hogy egy kormányfő, mint a városnál minden lehető el fog követni a nagyváradai munkanélküliek segélyezése érdekében és felkérte a szociáldemokrata párt vezetőit, hogy a péntek délutáni városi ankétára konkrét javaslatot készítsenek elő.

A péntek délutáni ankétára egyébként meghívást kaptak az összes biharmegyei parlamenterek is.

Az agráriusok parlamenti harcot indítanak az ipari vámok ellen

Legelső sorban az elsőrendű cikkek vámmérséklését követelik

Általános az a meggyőződés, hogy az ország kritikus gazdasági helyzetének legfőképpen az az oka, hogy az ipari cikkek ára nem áll rányban az agrárcikkek árával. Az ipari cikkek árát az tartja magasan — mondja ez a vélemény —, hogy olyan védővámok vannak, amelyeknek védelme alatt az ipar még ma sem dolgozik szorosan kalkulált rezszi-tételekkel, hol ott a mai nyomorúságossá lecsökkent fogyasztási képesség mellett ilyenekkel kellene dolgoznia.

Már többször megindult az az akció, amely a kormányt arra akarja kényszeríteni, hogy a védővámokat megfelelően mérsékelje, de ez az akció az utolsó pillanatban mindig elakadt. Most az ország agrárképviseletéi elhatározták, hogy a parlamentben is harcot indítanak ezek ellen a horribilis védővámok ellen és a parlament megnyitása után interpelláció formájában megkezdik az atakot, amellyel azt akarják elérni, hogy a pénzügyi és kereskedelemügyi miniszter az ipari védővámokat feltétlenül revízió alá vegye. A mozgalom kezdeménye-

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben kötve	816 L	Gizskalai János: Támár	50 L
Patai József: Feltámadó Szentföld	408 L	Szokolow: Uj zsidók	15 L
Ugyanaz kötve	544 L	Kacér: Golem ember akar lenni	15 L
Patai József: Középső kapu	736 L	Agnon: És a meggyőnyedt kiegészítések	25 L
Ugyanaz kötve	204 L	Fényes Samu: Jidli első változása	35 L
Patai József: Kabala (magy. ném.)	136 L	Mendele M. Szturjm: A sánta fiske	30 L
Patai József: Politika nélkül	136 L	Dr. Hoffmann: Házasság a héberekenél	30 L
Patai József: Zsidó írók	136 L	Sass Irén: Híres zsidó asszonyok	40 L
Patai Edith: Engem is hív a föld	102 L	Daniel könyvének magyar fordítása	30 L
Sass Irén: Énekek éneke	102 L	Modern zsidó költők	20 L
Hajdu Miklós: Zselérek vagyunk	136 L	Bíró Lajos: Zsidók utja	50 L
Ben Ami: Palesztinai utmutató	5 L	Grottor: Zsidó reneszánsz	20 L
Edmond Fleg: A próféta gyermek	100 L	Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredekben	35 L
Leitner: Örsön a zsidóság frontján	60 L	Lahman: Egy szederest Madridban	15 L
Herzl Tivadar: Ós-Uj Hon	140 L	Katona M. Példázatok, történetek a talmud	20 L
Hatvány Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet	442 L	Székely Béla: Szedzsera	20 L
Feuchtwanger: Herceg és a zsidója	70 L	Sombart Werner: A zsidók jövője	30 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fia	272 L	Frigyes: A zsidók természetrajza	25 L
Marois: Sisiraeli	264 L	Purimkönyv	30 L
Lacratellis: Silbermann	60 L	Graetz: A zsidó törzs megifjúdása	10 L
Ben Ami: Uj Palesztina	50 L	A talmud könyve I. II. III.	140 L
Heine: Bacharachi Rabbi	50 L	Komor András: Fischmann et Co.	190 L
Herz: Zsidó állam	30 L	Ujvári: Tulsó parton	30 L
Kabalisták és csodatevők	20 L	Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkótés	540 L
Oszkár bácsi legszebb meséi	28 L	Ujvári: A cédrusfa daliája	25 L
Sass Irén: Kol Nidre	30 L	Heine: Sabbat hercegnő	60 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben	4 L	Dosztojevszkij: Zsidó-kérdés	10 L
Gorelik: Cion és Golusz	15 L	Bíró Lajos: Bazini zsidók	66 L
Nordai: Dr. Kohn	30 L	Schalom Asch: Fiatalok	40 L
S. Alechem: Leégett nemese	20 L	Dr. Flesch Armin: A zsidó	80 L
Ugyanaz kötve	30 L	Zsoltárok könyve két kötet	180 L
Nachum Goldman: A zsidó nemzet követelése	8 L	Abádi: Judea reneszánsza	60 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön	7 L	Raab: Mayer Litvach unokája	30 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus	35 L	Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció	60 L
Mairovits: A tóra és cionizmus	4 L		
Gizskalai János: A titok	15 L		

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában
Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és portaköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

zói meg volnának elégedve azzal, ha legalább azoknak a cikkeknek a ványját mérsékelnék, amelyek elsőrendű szükségleti cikkek és amelyeket a fogyasztás el nem nélkülözhet.

Allítólag kormánykörökben is megvan a hajlandóság arra, hogy ezeket a kimondottan elsőrendű ipari cikkek az országba olesóbban beengedje, mert már maga is látja, hogy az agrárius fogyasztóképesége nem áll arányban azokkal az árakkal, amelyeket az ipar tőle még mindig követel.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 21. Márka 40, holland forint 68.60, dollár 169, font 675, francia frank 6.70, líra 8.80, cseh korona 4.99, pengő 27, dinár 3, silling 22.50, svájci frank 33.15, zloty 19.50, belga fr. 24.

Zürich, október 21. Márka 118³/₄, holland forint 207, dollár 5.10, font 19.85, francia frank 20.09¹/₂, líra 26.40, cseh korona 15.10, pengő 90.02¹/₂, dinár 9.05, lej 3.05, zloty 57.

Rövid közgazdasági hírek

Németországban a bankok a kamatláb-lezállítás gondolatával foglalkoznak, Valamennyi nagy- és kisbank november 1-től kezdve leszálítja egy betéti, mint a hitelezési kamatlábát.

Olaszország kereskedelmi mérlege a legutóbbi vámemelések következtében szeptember hónapra 31 millió líra kiviteli felesleget mutat. A bevétel 4 milliárd lírától 3,7 milliárdra csökkent, a legutóbbi aranyvásárlások következtében a líra fedezete erősödött. A líra 37 százalék erejéig fedezve van.

Az amerikai pénzügyi hivatal kimutatása szerint a jelenlegi költségvetési év három és fél hónapja alatt az állampénztár deficitje ötszázmillió dollár. Az amerikai bankokból a betétesek rövid időn belül egymilliárd dollár betétet vettek ki.

Berlinből most indult el az első közvetlen hajó az északi államokba. A hajó 260 tonnás és Stockholmba visz árut. Elkészültek azok a hajók, amelyek a keskeny Spreer, Berlin folyóján, tudnak közlekedni és amelyeket tengeri szállításra is lehet felhasználni, úgy, hogy Berlin de facto tengeri kikötő.

Apróhirdetések

Háziaszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareról.

Fürészporkályha „Rivag II.”-os eladó. Cim a kiadóban.

Izletes kóser, négyfogásos ebéd Lei 40, Özv. Dickerné, Széchenyi tér 15.

Detailüzletkezelőt felveszünk azonnalra készpénzkaucióval.

3 szobás modern lakás, teljes komforttal, kiadó novemberre. Regele Ferdinand 33. szám.

Egyetemi hallgató elemi vagy középiskolai tanulók oktatását előnyösen vállalja. Weisz Ernő, Calea Traian 13.

Külföldön tanult egyetemi hallgató francia, héber, román, olasz nyelvértakat jutányos áron ad, korrepetálást vállal. Cim a kiadóban.

Eladó Opera közelében igen jófékvésű 883¹/₂ méter nagyságú, 22 méter frontszélességű, hét kettőszobás lakásból álló házastegük gyümölcsösrel, netto 12 százalék bérjövedelemmel. Vételhez 300.000 lej készpénz szükséges, a többire takarékpénztári betétkönyv is jó. PETHŐ, Piata Cuza Vodă 15.

Schwartz Ignácné Vegetárius Étterme Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi uca) 23. Bejárat a Szappan uca felől. Változatos, izletes vegetárius ételek. Figyelmes kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

XIV. EVF. Cluj-K október 5692 EV

Az Uj Kelet és bánági... Cikkeink ut... forrás meg... Kéziratokat megőrzésükre

A fások 50

A járásbírósa marasztalta a nevezett kartell. A bírói ítéletény. Nem is tenni az ítélet lebbezzük.

A fellebbezésény, de maga hogy alkalmat. A legtöbb vá tésre ítélte a szén furcsa ös 5050 lejre.

Nem véletlen általában nem azért, mert 50 ellen nincs fel maga is azzá pénzbüntetés. fellebbezésre.

Az ominózu tehát még lez mok bizonyá hogy a koloz kartell szó ne az üvegkartell lenkezőjét.

Ennek meg bíróság sem talmatlan kar indokolás sze szabadverseny drágító karte nak.

Minden

Különös, d kunkra az a kelteve és a gon tizenkét gozatlanul. A lényeg az rint — ezt a szövegté dolg den nőjének uj ruha jutn

A nyájas kérdést, hog gozzák fel a Hiszen a vi — talán csü közöttük — helyesebben van. (A kon nyokat kivé szükségük.)

Hát bizony joggal tehet let is nagyo pen kögaz irni ezen a

De mivel röviden an zunk, hogy hogy a föl nője nem k ruháját. (A nak még m uj ruhát is nálatnak szabályt.)

a fogyasztá kedését, a jelentenét, a den vonalá sel — szit

tetné a kri dolgozatlan györgő, sá mor egyre

Már a r világot kev Hajdan ez kusokra vo nak éppen rontásának szakunkbal szaktól lé közmondás vezetőire á lia is lesu hogy a sá tizenkétmi